

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 21. II aastakäik

TEATAJA

1. novembril 1927

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas	Emk. 250.—	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. .	Emk. 4000.—
Poolaastas	" 150.—	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " .	" 2200.—
Välismaale	" 500.—	Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,	1/4 " .	" 1200.—
Poolaastas	" 300.—	kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.		Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Balti riikide majanduskonverentside loomine. Väkluste tagasitõrjumiseks. Sõnake meie postipoliitikast. Joakim Puhk Soome kindralkonsulliks Eestis. Eesti ja Belgia kaubandusliikude suhete elustamiseks. Nahatööstuse aktsiaselts „Union“ 50 aastat vana. Marcellin Berthelot' 100. sünnipäeva pidustused. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Turgude ülevaade. Välisbörsid. Kauba-hinnad. Tallinna börsi kursisedel.

Balti riikide majanduskonverentside loomine.

Nõupidamine konverentside asjus 13. oktoobril s. a. Riia börsikomitee ruumes.

Teatavasti korraldati s. a. 13. oktoobril Riias, börsikomitee ruumes, Balti riikide majanduskonverentside loomise asjus nõupidamine, millest võtsid osa: Eesti kaubandustööstuskoja juhatuse esimees Joakim Puhk, juhatuse liige H. Kolts ja juriidiline nõuandja V. Grohmann, Leedu kaubandus-tööstuskoja esimees J. Dobkevičius, Meemeli kaubanduskoja asepresident H. Krips, ja Läti poolt järgmiste majandusl. organisatsioonide esindajad: Riia börsikomitee poolt E. Schwartz, J. Braun, J. Eikert, V. Held; Läti töösturite ja käsitöölise liidu poolt P. Osolniek, A. Kurau, V. Martinov, E. Fogels; Riia vabrikantide ühisuse poolt — dr. K. Brieger, V. Erhardt, J. Taube; Riia kaupmeestekoja poolt — H. Reymann, J. Specht, E. Meyer ja Liibavi börsikomitee ja Liibavi vabrikantide ühisuse poolt — K. Lassmann.

Nõupidamise koosoleku avas Riia börsikomitee aseesimees härra E. Schwartz ja tervitas Läti majandusliikude organisatsioonide nimel Eesti, Leedu ja Meemeli kaubanduskodade esindajaid. Hra Schwartz juhtis tähelepanu sellele, et Balti

riikide majanduskonverentside asutamismõtte on võtnud üles Eesti kaubandus-tööstuskoja esimees hra J. Puhk ja et see mõte vastavais huviringkonnas on leidnud elavat vastukõla. Kõik nõupidamisest osavõtjad on ühisel arvamisel, et paljude ühiste huvide juures kolmes Baltimere äärses riigis — Eestis, Lätis ja Leedus, — ei peaks raske olema leida ühist alust, millele oleks võimalik üksikute maade majanduslikel organisatsioonidel edasi töötada. Edasi avaldas hra Schwartz arvamist, et kõnesolevate riikide kaubanduse ning tööstuse edustajail oleks kergem teostada juba ammu päevakorral seisvat Balti riikide majandusliku ühinemise mõtet kui vastavate maade valitsustel.

Järgmisena võttis sõna Eesti kaubandus-tööstuskoja esimees J. Puhk, kirjeldades asjaolusid, kuidas üldse tekkis majandusliikude konverentside mõte ja millised põhjused andsid selleks tõe. Hra Puhk ütles muu seas järgmist: „Käesoleva aasta märtsikuus, külaskäigu puhul Leedu kaubandus-tööstuskojale Kaunases, avaldasin mõtet lähemal ajal Balti riikide majanduskonverentsi ärupidamise vajadusest, kus arutuse-

le võiksid lulla üldised majandusliku elu küsimused ja nende maade majandusliku arengu tingimused. Kaunase kaubandus-tööstuskoja poolt leidis minu mõtteavaldus elavat vastukõla. Varsti selle järele oli mul samuti juhus tähendatud küsimuse üle mõtteid vahetada ka mõningate Riia majandustegelastega. Ka siin leidis konverentside mõtte soodsat vastuvõttu. See asjaolu julgustas mind Kaunase kaubandus-tööstuskojale, samuti ka Läti ärirahvale ja Riia börsikomiteele esitama ettepaneku oma esindajate saatmiseks ühisele nõupidamisele, et Balti riikide majanduskonverentside teostamisele jõuda lähemale. Täna näen ma härrasid esindajaid rohkel arvul koos.

Balti riigid on noored ja väikesed. Seni on neil tulnud võidelda suurte raskustega. Nende riikide seadusandlus on toonud tänuväärt palju parandusi sotsiaalolukordadesse, kuid ei saa salata, et selles sihis võib olla on mindud liig kaugemale ja seega loodud eeldused raskusteks meie tööstuse arenemise teel.

Krediidiolud kõiges kolmes riigis on rasked ja vajavad korraldamist, samuti surub kaubandust ja tööstust raske maksudekoorem ega võimalda loomulikku ja tervet majanduslikku arenemist. Kaubanduse korraldamine ja tööstuse uuesti ülesehitamine huvitab meid kõiki ühevõrra.

Need ja palju muid küsimusi nõuavad lahendamist. Meie valitsused püüavad luua rohkem ühtlust ja kindlat sidet riikide vahel. Nende püüdeid krooniks kindlasti suurem tagajärg ja nende ülesanne muutuks tunduvalt kergemaks, kui majanduslik ringkonnad oma poolt teeksid kõik, mis võimalik, et valitsustele pakkuda oma kaasabi. Kindel koostöö Balti maade vahel annaks tervele maailmale parima tunnistuse selle kohta, et need maad ei moodusta mitte teist Balkanit, vaid püüavad luua ühise ja kindla majandusliku üksuse.

Esimeseks sammuks selles suunas tuleb lugeda Balti riikide majandusliku konverentsi kokkukutsumist.

Tänane nõupidamine olgu aluseks I Balti riikide majanduskonverentsi tekkimisele.“

Lõpuks esitas kõneleja nõupidamise päevakorda ülesvõtmiseks järgmised punktid:

1. I Balti majanduskonverentsi aja, koha kui ka koosseisu kindlaksmääramine;
2. Konverentsi päevakorra kokkuseadmine ja referentide määramine;
3. Balti riikide kaubandus-tööstuskonverentside kodukorra kava läbivaatamine ja kinnitamine.

Selle järele asuti nõupidamise koosoleku juhataja ja sekretariaadi valimisele. Koosoleku juhatajaks valiti ühel häälrel hra. konsul E.

Schwartz. Sekretariaati valiti hr. hr. V. Grohmann, V. Held ja J. Simson.

Kõigepealt palus koosoleku juhataja nõupidamisest osavõtjaid avaldada põhimõttelikkumist Balti riikide — Eesti, Läti, Leedu — perioodiliste majanduskonverentside pidamise tarvilikkuse kohta. Kõik koosolijad väljendusid selles küsimuses jaatavas mõttes. Mõtetevahetusel rõhutati, et konverentsid, kui nad oma ülesannet peavad täitma, ei tohi olla juhuslikud, vaid peavad omama kindla ja kestva iseloomu.

Kaunase kaubandus-tööstuskoja esimehe hra J. Dobkevičiuuse ettepanekul määrati esimese konverentsi ärapidamise kohaks Riia, mis osavõtjate seisukohalt asub keskpunktis.

Konverentsi aja küsimus jäetakse lahtiseks, kuni päevakord täielikult kokku seatud.

Edasi pani juhataja ette päevakord kindlaks määrata. Koosolejate nõusolekul otsustati päevakorra kokkuseadmisel võtta aluseks Eesti kaubandus-tööstuskoja poolt väljatöötatud päevakorra kava. Selle kava põhjenduseks tutvustab Eesti Kaubandus-tööstuskoja esimees hra J. Puhk koosolejaid mõtetega, mis olid aluseks ülaltähendatud päevakorra kava kokkuseadmisel ja mis meie ajakirjas allpool täielikult avaldatud.

Päevakorra kava p. 1. juures tõsieti üles küsimus, kas on ka ühistegelistel ettevõtetel konverentsist osavõtmise õigus või mitte. Läbirääkimiste lõputulemusena jõudis koosolek otsusele, et konverentsidest võivad osa võtta esindajad ainult ideeliste ühingute või seltside poolt ja mitte mingil moel nõnda nimetatud ainelist kasu taotlevad ühingu. Kuna ühistegelised ettevõtted kuuluvad säärase hulka, siis ei tule need üldse kõne alla. Siiski on nende kaudne osavõtt konverentsist mõeldav juhul, kui need ühistegelised ettevõtted on huvioorganisatsioonide liikmed. Kuna edasi konverentside kodukorra kava järgi iga maa konverentsist osavõtavad organisatsioonid kujundavad oma rahvusrühma, siis jääb iga rahvusrühma oma asjaks, kuidas ja mil kujul ta ühistegelistele ettevõtetele võimaldab osavõtu konverentsist.

Päevakorra kava p. 1 arutamise jooksul seadis koosolek kokku ka konverentsi kodukorra kava. Aluseks võeti Kaunase kaubandus-tööstuskoja poolt väljatöötatud eelnõu, mis mõne parandusega koosoleku poolt heaks kiideti.

Teiseks päevakorra punktiks eelseisval konverentsil võeti vastu informatsiooniteenistuse siseseadmine, Eesti kaubandus-tööstuskoja poolt väljatöötatud kava kohaselt.

Kolmas punkt ettepanud päevakorra kavas võeti vastu järgmises redaktsioonis:

„Kapitalistliku majanduse tähtsus Baltikumi majandusliku jõu loomulikus arengus. Riik kui ettevõtja ja ühistegevus kui eriti soodustatud majanduslik faktor. Selle ebaterve ja eramajandusele kui ka üldse riigile kahjuliku konkurentsi kõrvaldamise tarvidus.“

Referendi selles küsimuses annab Eesti.

Päevakorra neljandas punktis on ette nähtud käsitada seadusandluse ja valitsuste määruste ühtlustamise küsimust majanduslikul alal. Selles küsimuses määrati referentideks — maksude alal hra D. Muschke, Läti, tööliskaitse — üks Läti tööstuslike organisatsioonide esindajaist, ja sotsiaalkindlustus — härra H. Kolts.

Päevakorra viiendas punktis käsitatud ühinemise küsimuses üksikute Eesti, Läti ja Leedu tööstus- ning kaubandusharude alal, eriti sisse- ja väljaveo suhtes, on ette nähtud kaks referaati ja nimelt: Balti riikide kauplemine Nõukogude Venega, ja teine — ühinemise asjus kauplemiseks ülejäänud välismaadega. Esimene referaat on jäetud Läti, teine Eesti ülesandeks.

Päevakorra 6. p. puudutatud ühiste kaubalepingute ja tollipoliitika asjus kavatakse pidada kaks referaati. Esimeses tahetakse anda lühikest ülevaadet Eesti, Läti ja Leedu poolt sõlmitud kaubalepingute üle ja leida soovitavaid põhijooni tulevaste lepingute sõlmimisel. Referendiks valiti hra V. Grohmann.

Teine referaat selle päevakorra punkti all peab käsitama kolme riigi tollipoliitikat ja selle referaadi läbitöötamine ja ettekandmine jäeti Leedu ülesandeks.

Kaunase kaubandus-tööstuskoja esimehe hra J. Dobkevičiuse ja Liibavi vabrikantide ühisuse esimehe hra K. Lassmanni ettepanekul võeti veel konverentsi päevakorda üles ühendusteede küsimus (laevasõidu korraldamine, Berliini-Riia-Kaunas-Tallinn-Helsingi otseühendus, raudteetariifid). Selle juures soovitab hra J. Puhk meriteede ja maateede küsimusi käsitada lahuses. Nii võeti koosoleku poolt üles veel kaks konverentsi päevakorra punkti:

7. Kaubalaevastik ja merikaubandus — referent ins. E. Masik, Eesti, ja

8. Raudteetariifid ja raudteeasjandus — referent hra K. Lassmann, Läti.

Lõpuks kavatakse Läti organisatsioonide poolt konverentsile vastuvõtmiseks ette panna resolutsioon, mis valitsustele paneb südamele, majanduselusse puutuvaid seadusi ja määrusi mitte maksma panna enne kui majanduslikud ringkonnad nende kohta pole avaldanud oma arvamist.

Päevakord võeti lõpukujul vastu, nagu see allpool täielikult avaldatud.

Lõpuks määrati esimese konverentsi ärapidamise ajaks Riias 10. ja 11. detsember s. a.

Selle järele lõpetati nõupidamise koosolek.

Balti riikide majanduslike organisatsioonide konverentside päevakorra põhijooned.

1. Majandusliku ühinemise tarvidus.

Eesti, Läti ja Leedu tihedam majanduslik lähenemine on elutingimus nende maade soodsale majanduslikule arenemisele. Kuna igaüks neist maist eraldi paratamata peab kandma suurimaid raskusi, mis põhjenevad nende turgude äärmiselt väikesel mahutusvõimel põllumajandus- kui ka tööstussaaduste suhtes, mille tõttu on takistatud tehniline arenemine ja hoitakse alal kunstlikult vananenud majandusvormid — siis loob aga nimetatud maade majanduslik lähenemine niisuguse majandusliku aluse, millel võib oodata produktiivsete jõudude edukat arenemist. Peale selle raskendab Balti riikide majanduslike huvide killustamine ka kapitalikogunemist ja rahaturu loomist maal, samuti kui välismaa kapitalide juuretõmbamist. Majanduslik ühinemine võib siiski tunduvalt kergendada selle Balti riikidele tähtsa majandusprobleemi lahendamist.

2. Kapitalistlik põhimõte — Balti riikide majanduslike jõudude loomuliku arenemise pant.

Balti riikide majanduslik lähenemine võib aga sündida ainult siis, kui nende riikide avalikus elus valitsevad kapitalistlikud põhimõtted, ja niivõrra, kui võrra eramajanduse organiseeritud jõud saavutavad neile kohase mõju neil mail. Siin ongi kogu asja edukuse kindel eeldus, kuna vaid tööle rakendades kõik üheks initsiatiiviks töötavad majanduslikud jõud, keda vaimustavad kapitalistlikud püüded, võib arvestada Balti riikide arenemiseks hädatarviliku majandusliku energiaga.

3. Riigi ettevõtete ja ühistegevuse soodustatud seisukorra kindendamise tarvidus.

Kõigis kolmes Balti riigis mängivad — võiks peaaegu öelda — peaosas parteipoliitilised huvid, millel teatud kaldumus sotsialistlikest ideedest vaimustumisele, mille vastu jälle paratamata tunneb umbusaldust eraõiguslik, kapitalistlik element. Sarnaste olukordade juures ähvardab majanduspoliitikat hädaoht välja kujuneda majandusliku arenemise takistajaks ja osutub rahandus- ja maksupoliitika halastamatuks eramajanduse vastu. Välja minnes mõttest, et mida enam

majanduslikke huve eramajanduse käest jõutakse ära kiskuda ning riigi ja ühistegeliste organide kätte koondada, seda tugevamaks kasvab riigi võim — toetavad ju Balti riikide valitsused igal viisil kõiki abinõusid, mis sihitud eratööstuse ja erakaubandusega võistlevate riiklike ettevõtete tugevamaks tegemiseks ja ühistegeliste asutustele eesõigustatud seisukorra loomiseks. Niisuguste joonte olemasolu Balti riikide majanduspoliitikas takistab kahtlemata majanduslikku arenemist.

4. Seadusandluse ühtlustamine, majanduslike määruste kokkukõlastamine ja majandusliku edu rühmade asutamine parlamentides on soovitatav.

Seepärast on nende maade majanduslike organisatsioonide ülesandeks seista selle eest, et kapitalistlikud põhimõtted seal täiel määral läbi lööksid ning majandus- ja rahanduspoliitikas läbi viidaks täieline pööre majandusliku edu suunas. See peab sündima majanduslike organisatsioonide ühise tegutsemise teel igas rahanduse, maksustamise ja majanduspoliitika küsimuses, kusjuures peetakse ajakirjanduse ja seadusandlike asutustega kontakti, samuti nagu kaitstakse valitsuse ees seadusandluse ühtlustamise ja majanduslike määruste kokkukõlastamise mõtet. Edasi on soovitatav asutada parlamentides majandusliku edu rühmi, samuti on tarvilik nende rühmade esindajate osavõtt valitsusest.

5. Väljaveoühingute ja Balti väljaveokoja asutamine.

Balti riikide majandushuvide killustamine nõrgendab nende maade seisukorda välismaaliste ostjate suhtes. Mitmel tööstus- ja kaubandusalal (metsamaterjal, lina, või, paber, tekstiilsaadused jne.) astuvad Balti riigid välisurgudel üles võistlevatena, mille tõttu nende sissetulekud väliskaubandusest vähenevad. Seepärast on üheks majandusliku ühinemise ülesannetest riikidevaheliste väljaveoühingute või aga väljaveokoja asutamine Eesti, Läti ja Leedu üksikute väliskaubandusharude jaoks, millele langeks osaks eriline tähtsus Nõukogude Vene suhtes, kuna sel viisil ühtlustatud väliskaubandusorganisatsioonile (Vneshtorg) seisaks vastu üks ühtlustatud Balti organ, mis looks õiglasema vahekorra nende maade vahel. Ka sisseveo alal võiksid riikidevahelised kaubandusorganisatsioonide-ühingud sissevedajatele välismail soetada paremaid ostutingimusi.

6. Ühine kaubalepingu- ja tollipoliitika.

Lõpuks ajab iga riik kaubalepingute ja tollitariifide suhtes oma iseseisvat poliitikat; kuid ei ole mingit kahtlust, et käsikäes käimine ja ühtlane talitusviis sel alal Balti riikide majanduslikule lähenemisele ja nende riikide üldisele majanduslikule arenemisele suuresti kaasa aitaksid. Paistab seepärast tarvilik olevat nõuda, et selles suunas aetaks ühist ja ühtlast poliitikat.

7. Täidesaatva orgaani ja informatsioonibüroo loomine.

Tähtsaim eeldus eelmainitud sihtide saavutamiseks on hästi korraldatud informatsioonibüroo asutamine Balti riikide majanduslike organisatsioonide jaoks ja täidesaatva orgaani loomine ülesseatud töö teostamiseks.

Balti riikide tööstus- ja kaubanduskonverentside kodukorra eelnõu.

1. Küsimuste arutamiseks ja otsustamiseks, millel on huvi ja tähtsust Eesti, Läti ja Leedu majandusele, astuvad kokku kaubanduslike ja tööstuslike organisatsioonide esindajate konverentsid, kuivõrra need ei ole kasutaotlevad ühingud.

2. Konverentsid on korralised ja erakorralised.

Korralised konverentsid astuvad kokku iga aasta, vaheldamisi igas riigis.

Iga järgmise konverentsi koht ja aeg määratakse kindlaks igal eelkäival konverentsil.

Erakorralised konverentsid astuvad kokku tarviduse järele kiire iseloomuga küsimuste lahendamiseks. Need konverentsid kutsutakse kokku rahvusrühmade esimeeste (art. 3) nõusolekul; nimetatud esimehed määravad ka vastastikkusel kokkuleppel erakorralise konverentsi aja ja koha.

3. Esitajad konverentsile valitakse iga asjaosalise riigi kaubanduslike ja tööstuslike organisatsioonide poolt, kuivõrra need ei ole kasutaotlevad ühingud. Esindajate valimise korra, samuti ka nende arvu määravad nimetatud organisatsioonid.

Nõnda valitud esindajad moodustavad konverentsil rahvusrühma, millel on esimees ja sekretär.

4. Igal eelmises artiklis (art. 3) mainitud rahvusrühmal on konverentsil hääletamise juures üks otsustav hää. Et konverentsil otsused rühmadele oleksid siduvad, peavad nad ühel häälel olema tehtud kõikide rühmade poolt.

Küsimust, milles ei ole jõutud üksmeelsele otsusele, võib ainult kõikide rahvusrühmade esimeeste erilisel loal jooksva või mõnel eelseisval konverentsil võtta arutusele.

Hääletamiskorra konverentsil määrab konverents ise.

Konverents on otsusvõimeline, kui temast osa võtavad kõik rahvusrühmad.

5. Konverents võib oma liikmete hulgast valitud komisjonidele või üksikutele isikutele, keda konverents oma liikmete või kõrvaliste isikute hulgast valinud, ülesandeks teha üksikute konverentsil tekkinud küsimuste uurimise. Komisjonidel on õigus juure kutsuda asjatundjaid arutusel oleva küsimuse valgustamiseks.

Konverents määrab summad, millest tasutakse ülalnimetatud küsimuste uurimisega ühenduses olevad kulud.

Komisjoni ja üksikute isikute, kellele ülesandeks tehtud küsimuste uurimine, töötlemused esitatakse konverentsile. Siin mainitud isikutele võidakse konverentsi otsuse põhjal lubada isiklikul ette kanda enda poolt läbitöötatud küsimusi.

6. Konverentsi juhatus koosneb ühest presidendist ja kahest abipresidendist. Presidendina toimib selle rahvusrühma esimees, kelle maal aset leiab konverents; abipresidendina kahe teise rahvusrühma esimehed (art. 3).

Konverentsi sekretariaadi moodustavad rahvusrühmade kolm sekretäri.

7. Iga konverentsi asju ajab vastav konverentsi büroo.

Korralise (erakorralise) konverentsi büroo moodustavad selle rahvusrühma esimees ja sekretär, kelle maal korraline (erakorraline) konverents kokku astub.

8. Korralise konverentsi büroo kohuseks on:

1) konverentsi otsuste teostamise eest hoolitsemine, kusjuures ta tegutseb vastavate maade rahvusrühmade esimeeste vahetalitusel;

2) järgmise konverentsi materjalide vastuvõtmine ja ettevalmistamine, mis kokku tulevad rahvusrühmade ja käesoleva kodukorra art. 5 nimetatud komisjonidelt ja üksikutelt isikutelt. Büroo saadab igale rahvusrühmale ära kirjad nendest materjalidest arvestades, et nad rühmale kätte jõuavad hiljemalt kaks kuud enne konverentsi kokkuastumise päeva;

3) eelseisva konverentsi päevakorra kava kokkuseadmine ja selle saatmine rahvusrühmadele arvestades, et see rühmale kätte jõuab vähemalt üks kuu enne konverentsi kokkuastumise päeva;

4) jooksva aasta kohta büroo tegevusarande kokkuseadmine ja selle esitamine konverentsile;

5) kogu jooksva kirjavahehuse ja teiste konverentsi asjade ajamine.

Erakorralise konverentsi büroo kohuste hulka kuulub konverentsi otsuste teostamine, kusjuures ta tegutseb vastavate maade rahvusrühmade esimeeste vahetalitusel.

9. Konverentsi korraldamisega ühenduses olevad kulud, välja arvatud rahvusrühmade kulud, kannab see rahvusrühm, kelle maal aset leiab konverents.

Rahvusrühmade kulud jäävad nende eneste kanda.

10. Käesoleva kodukorra muutmine sünnib art. 4 ettenähtud korras.

Alalise informatsiooni andmise korraldamine majandusliikude ja majandusse puutuvate poliitiliste küsimuste kohta Eesti, Läti ja Leedu jaoks.

Eesti, Läti ja Leedu majandusl. organisatsioonide tagajärjeka koostöötamise tähtsamaks eelduseks on muu seas, et nendel organisatsioonidel võimalus oleks ülevaatlikul viisil heita pilku ülalnimetatud kolme riigi majanduspoliitilise elu arenemisse. Teatud määraneni võib see sündida ajalehtede lugemise teel, kuid see kannaks ikkagi enam-vähem juhuslikku laadi ja eriti puuduks ülevaatlikkus ja süsteem.

Seepärast oleks õige kasulik ka sarnase informatsiooni korraldamise küsimus võtta kaalumisele. Olgu aga kohe öeldud, et siin milgi juhul küsimust ei või olla puhtmajanduslikust informatsioonist, nagu näiteks sisse- ja väljaveoandmetest, kaubahindadest, toodangust jne., vaid suurimat tähelepanu tuleb pöörda teadete korjamisele seadusandluse, riigi valitsemise, igasuguste majandusliikude organisatsioonide, avaliku elu ilmuvuste, ajakirjanduse meeleolu, tähtsamate majandusalal ettevõetud korralduste jne. kohta. Need teated võiks perioodiliselt avaldada teatava, praegu veel väljatöötamata programmi kohaselt.

Informatsiooni korraldamise juures oleks tegemist esimeses järjekorras järgmiste küsimustega:

1. Seadused ja valitsuse määrused, mis on üldise majandusliku tähtsusega.

2. Seaduseelnõud ja kavatsatud korraldused; aruanded nende arutamise kohta parlamendikomisjonides, valitsusekomisjonides, huvitatud majandusliikudes organisatsioonides, omavalitsusasutustes jne.

3. Aruanded teatud seaduste ja korralduste tagajärgedest rahvamajandusele.

4. Tollipoliitika, eriti muudatused tollitariifis, nende käsitlemine jne.

5. Kaubalepingud: sõlmitud ja läbirääkimise all olevad, nende mõju jne.

6. Ühistegevuse suhe eramajandusega.

7. Kaubandussuhete korraldamine ja arendamine Nõukogude Venega, eriti väliskaubanduse monopoli kaubanduslikust tegevusest Eestis, Lätis ja Leedus.

8. Monopoli-liikumine üksikutele maadel.

9. Trustide, sündikaatide ja huviühingute asutamine.

10. Välismaa kontsessioonid.

Ülal on arusaadavalt ainult näidetena loetletud ümbertöötatav teadetematerjal, mida tuleb muidugi edasi ehitada.

Tegelikult tuleks asi nõnda teostada, et igas riigis eriline asutus korjab vastavat materjali seadustest ning määrustest võimaluse järele valmistas tolkeid mingis Lääne-Euroopa keeles. See materjal saadetakse siis ühte keskasutusse, mis asuks ühes kokkuleppel määratud riigis; see sõelub ja süstematiseerib materjali, mida siis avaldatakse perioodiliselt võib olla üks kord kuus.

Avaldamine peaks sündima laiematele hulkadele kättesaadavas keeles, kuna materjal suurt huvi pakuks peale asjaosaliste majanduslike organisatsioonide ka veel laiemale välismaale. Oleks ehk soovivat valida selleks Saksa keel, kuna peastab olevat kõige kergem leida kaastöölisi, kes seda keelt valitsevad.

Esimene Eesti, Läti, Leedu majanduslike organisatsioonide konverentsi päevakord.

1. Eesti, Läti ja Leedu majanduslike organisatsioonide alaliste konverentside pidamise otsustamine; nende konverentside kokukorra heakskiitmine.

2. Teadeteandmise korraldamine.

3. Kapitalistliku majanduse tähendus Balti riikide majanduslike jõudude terveks arenemiseks. Riik ettevõtjana ja ühistegelised asutused kui eriti soodustatud majanduslike tegurid. Muudatuse tarvidus selle ebaterve ja eramajandusele kahjuliku, seega ka riigile üldse kahjuliku, võistluse eemaldamise vaimus.

4. Seadusandluse ja valitsuse määruste ühtlustamine majandusalal (maksud, tööliskaitse, sotsiaalkindlustus).

5. Üksikute Eesti, Läti ja Leedu kaubandustööstusharude esindajate ühinemine sisse- ja väljaveokaubanduse alal.

6. Ühised kaubalepingud ja ühine tollipoliitika.

7. Kaubanduslik laevandus.

8. Raudteetariifid ja raudteeariandus.

9. Resolutsioon soovi kohta, et seadusi välja ei antaks majanduslike ringkondade nõusolekut ära kuulamata.

Väikluste tagasitõrjumiseks.

Meil on haiglaseks nähtuseks saanud, et ettevõtjaid ja majanduslikul alal tegutsevaid isikuid ajakirjanduses mõnitatakse ja halvaks panevalt lastakse paista. Just kui oleksid viimased mõned kurjategijad, keda seltskondlikku häbiposti tõmbamisega tahetakse karistada.

Sarnase teoviisiga on peaaegselt meie pahempoolsed ajalehed kõigepealt saanud hakama; nendest pole seda ka imeks panna. Võõrastust äratav aga nähtus, kui sarnast teguviisi lubab enesele niisugune ajaleht, nagu seda on „Postimees“, kes oma sündsustunde ja korralikkusega väga sagedasti armastab kiidelda.

Piltlikuks näiteks on „Postimehes“ 14. oktoobril s. a. kirjutis „Kõrtside päev volikogus“, milles restoranipidajaid, kes ju ka muud ei ole kui kaupmehed, mõnitavalt esile toodud. Laused, nagu „teatava „libeda“ välimusega mehi, kelles kohe kõrtsmikku võid arvata...“, „Pool-

alandlik silmade ilme ja kummardama harjunud painduv selg — lasevad kohe tunda kõrtsmikku“, jne. — on igatahes haavavad ja annavad tunnistust nende kirjutaja seltskondlikust kasvatamatusest. Restoranipidajate hulgas on muidugi ka mitmesuguseid inimesi, kuid kogu seda ametiala mõnitada on ikkagi täiesti ülekohtune. Kogu haritud maailmas ei peeta võõrastemajade omanikke ja restorantööre mitte mõneks alaväärtlikuks seltskonnakihi, vaid neid tunnustatakse nagu kõiki teisi kaupmehi. Ja mis pärast peaks võõrastemajaomanik, kelle võõrastemaja juures ka einelaud, rohkem mõnitust kandma kui näiteks raamatukaupmees või keegi teine. Iga aus amet nõuab, et seltskond tema vastu lugupidamist peab üles näitama. Ja veel kuski maailmas ei ole restorane ja võõrastemajasid häbikohtadeks tunnustatud või nende pidajaid halvemaks teistest kodanikkudest.

Alles neil päevil lõppes Roomas ülemaailmik võõrastemajapidajate kongress, millest osa võtjaid austati vastuvõtuga paavsti enese poolt. Suurema ristiusu kiriku pea ei leidnud restoratoride ja võõrastemajapidajate esindajate vastuvõtu midagi halba, — Tartu lehe Tallinna kirjasaatja tembeldab aga kohalikke restoratoride „kõrtsmikkudeks“, kellede poolt ametisse pandud müüjannad kallavad napsu ainult pool klaasi, hinna võtavad aga täie klaasi eest. Seega siis kelmid ja valemõõtudega tegutsevad kaupmehed! Kas sellel ajakirjanikul vahest tõsiasjad käepärast, kus talle Tallinna restoranides klaasid mitte küllalt kuhjaga ei täidetud?

Kui sarnaste ajaleheartiklitega arvatakse karskusliikumisele kasu saata, siis eksitakse ka sellega. Ega võõrastemajapidajate või restora-

töörde mõnitamisega veel joodikuid viinast ära ei võõrutata. Või on mõne sulemehe arvates kasulikum meie eeskujulikud restoranid sulgeda ja alkoholimüük anda salamüüjate monopoliks? Meie mäletame veel elavalt sõjaaegset „karskusaega“, mil isegi kained perekonnad harjusid jooma. Ja ei joodud lahjema kui 50-kraadilisi segusid, nii siis „eht karskusjooki“. Samuti teame ka, et kõige kangemad alkoholi pooldajad on need vallad, mille piirides salaviinamüük kõige lopsakamalt õitseb.

Seltskonda tuleb karskusele kasvatada teisel teel, mitte mõnituste ja haavamistega, mis üksiku majandusala tegelaste vastu sihitud. Sellest peaksid ka need ajalehed aru saama, kes muidu arvavad, et nemad on maailma eeskuju alustulbad.

Sõnake meie postipoliitikast.

Mis arvavad selle kohta äriühingonnad.

Paari-kolme kuu eest vilksatas ajalehtedes teade postitariifide tõstmisest Saksamaal. Kui võrra see kavatsus seal tarvilik ja õigustatud, meie ei tea ega puutugi see meisse, kuid mis meid temas huvitas, oli vahetegemine kaugekirjade ja postkaartide ning kohalikkude kirjade ja postkaartide taksides. Nimelt olevat postivalitsuse nõukogu ette näinud postimaksu võtta kaugekirjade pealt 15 ja kohalikkude eest 8 penni, postkaartide pealt aga kaugetaksina 8 ja kohalikkuna 5 penni.

Kas ja kuidas tähendatud taksid Saksamaal läbi on läinud, pole meil teada, kuid olgu see nii või teisiti, üks asi on selge: Saksa postivalitsuse nõukogu loeb õiglaseks ja heaks postil kaugemaa ja kohalike taksid vahel vahet teha.

Meie praeguses postipoliitikas on valusamaid kohti, mis end eriti raskelt äriühingondadele tunda annab, just selle vahetegemise kaotamine.

See vahetegemine oli meil mitte ükski Vene ajal, vaid ka esimestel Eesti iseseisvuse aastatel maksmas. Peab arvama, et kohalikkude taksid kaotamine sündis suurema sissetuleku saamise otstarbel, sest muud seletust ei oskaks lihtsurelik sellele nähtusele ju anda. Kas see aga meie vastavõimude õigest arusaamisest posti ülesannetest tunnistab, on koguni iseasi.

Et meie oma arvamisest suurema sissetuleku saamise tahtmises ei eksi, tunnistab see rõõmustav ajakirjanduse sõnum, mis meile mitte väga ammu silma puutus „Päevalehes“ nr. 235 s. a., kirjutuses „Postiametkonna majanduslik seis-

kord“, milles öeldakse, et tähendatud ametkond 1926./27. eelarveaastal 83 miljonit marka puhast ülejääki annud, ja et 1927./28. aastal loodetakse ülejääki 89 miljonit saada.

Nii oleme siis sel teel — kas on siin peateguriks postiasjanduse juhtijad või temast kõrgemad võimud, on meile teadmata ja on ka õieti ükskõik — et ka postist, telegraafist ja telefonist ligi sada miljonit „puhast“ tahame teha.

Täpselt nagu kõigil maadel, kus kultuuri edu just valitsusvõimude kilbil ei seisa. Maksab ainult meeletuleta, millise kõrguseni taheti kruvida telefonimaksusid nende tõstmisel kahekolme aasta eest. Mitte küllalt, et kõrgendati liini- ja teisi maksusid, vaid mõeldi veel koguni uus maks — ehitusmaks — välja, mida taheti mõnel juhul isegi kümnetesse tuhandetesse markadesse ulatuva summas hakata võtma. Ainult ägeda võitluse järele tariifinõukogus õnnestus kaubanduse ja tööstuse esindajail ning mõnel teisel nõupidamisest osavõtjal tähendatud uut maksu kui mitte hoopis ära hoida, siis vähemalt niivõrra alla rõhuda, et ta mitte meie vaevalt jalule saanud telefoniühendustele täieliseks surmakellaks ei saanud.

Aga tuleme tagasi postiasjanduse juure. Nagu öeldud, meil kaotati mõne aasta eest vahetegemine kohalike ja kaugetaksid vahel. Ühtlasi kõrgendati kirjataksi 100% võrra, nimelt 5 margast 10 marga peale esimese 20 grammi eest. Nii hakati kohalike kirjade eest kuni kaaluras- kuse esimese 20 grammini korruga 10 marka pos-

timaksu nõudma, kuna seni kaugekirjadki kõigest 5 marka ja kohalised koguni ainult 2 marka maksma olid tulnud. Mis oli selle tagajärg? Paljud eraärid ja pangad loobusid oma kohalise kirjavahetuse kättetoimetamisel — mõeldagu kas või ainult vekslitähataegade meeletuletuse vihma — postiametkonna vahetalitusest, sest et nad seda ise o d a v a m a l t suudavad toimetada. Mis sellest selgub? Ei enam ega vähem kui et post ei jaksa või ei taha oma en-gros talituse juures nii odavasti töötada nagu eraettevõtted seda võrdlemata vähema ühenduspdamise juures suudavad. Nii sunnitakse ärisid — ilma et neil muidu sarnaseks jõukillustuseks vähematki soovi oleks — isegi eraposti ülal pidama, kuna ometi meil teadupärast riik postiasjanduse ainuüksik toimija, sest et post, nagu see suuremalt osalt kõigis kultuuririikides ja isegi tsaristlikul Venemaal oli, riigi regaaliate hulka kuulub. Kas see pole vaesustunnistuse andmine meie ametlikule postile?

Pangad ja suuremad ärid suudavad „oma posti“ pidada, olgu et nad selleks kas omaette või vahest mõne teise asutusega koos eriteenijaid peavad, olgu et vähema korrespondentsi kogu juures selle laialikandmise mõnele oma teenijale lisakohuseks määravad. Aga mis peavad vähemad ettevõtted tegema, kellele see väljapääsutee üle jõu käib? Neis töötab arutihti peremees üksi või ka ühe-kahe perekonnaliikme või palgalise abil. Siin kedagi posti laialikandmise peale panna on arusaadavalt võimatu. Nad on sunnitud kas ülikõrget, ebaõiglast taksikulu kandma või kirja saatmisest loobuma. Seega oleksime siis posti eitamiseni välja jõudnud.

Samuti nagu kirjade ja postkaartide suhtes, on kohalised taksid ka ristpaelasaadetiste jaoks tehtud olematuks. Et see ärielule ja ühinguile mitte edendavaks teguriks ei ole, mõistab igaüks, kellel neil aladel tegutseda on tulnud. Tahab ärimees reklaamkaardikesi teatud aadresside järele või ühing oma liikmetele koosolekutsekaarte laiali saata — jällegi palka selleks ekspress või muu isik, sest et meie post on selleks teenistuseks liig kallis. Ärimees ju ometi teatud sihi kättesaamiseks leiduvast kahest üheväärilisest teest kallimat ei vali.

Post kiitleb ligi sajamiljonilise „puhaskasuga“. Kui seda riigi puhtärilistest ettevõtetest, nagu tema turba- või põlevkivitööstusest, metsasajandusest või muust sarnasest võidakas ütelda, siis on see loomulik ja tervitatav, aga kui see „kasu“ avaldub sarnase asja juures, nagu kultuurilma läbikäimise abinõu, mille riik pealegi ilma erandita enda kätte on võtnud, siis peab küll

ütleva: see ei ole õige tee! Need, kellest asi oleneb, ei tohiks unustada, kellelt peajasjaliselt see päratu „puhaskasu“ välja surutakse. Tahab riik ärilist, ühiskondlikku ja muud kultuurilist elu ning tegevust näha edenemas, siis peab ta küll funktsioneerimise poolest ideaalsete ja odavuse poolest viimase võimaluseni soodsate läbikäimisabinõude eest püüdma hoolitseda. Meie praeguste posti- ja telefonitaksidega on sellest püüdmisest eemale mindud.

Tarvitades ülalpool ütelist valikusi kahe üheväärilise tee vahel kirjade laialisaatmisel tahtsime tähendada, et kui kahest üheheast saatmisviisist üks on odavam, siis loomulikult seda ka kasutatakse. Kahjuks ei saa isegi seda meie postist ikka ütelda, et ta eraekspedeerimise tulemustega sammu suudaks pidada. Ei saa veel kuidagi tunnistada, et meie post rahuldavalt töötab. Kümme aastat on tegutsetud, nii et küll juba aeg võiks olla, et selle tegutsemiskorra sünnitusvaludest üle peaks oldama. Kahjuks pole see aga kaugelki nii. Pealinna kaubandus- ja tööstusringkondadest kuulub kaebusi, et Tallinnas postkasti lastud saadetised post kätte toimetavat vahest alles — kolmandal päeval! Kuidas meie riigipost selle viivitusega saab hakkama, jääb küll arusaamatuks! Kas ei oleks kohasem, kui suure puhaskasu asemel posti liikumist püütaks kiirendada, mis eriti kaubandusele ja tööstusele suure tähtsusega.

Mujal maailmas katsutakse posti tegevust ikka nii arendada, et saavutatud hüvesid püütakse veel parematega asendada või vähemalt täiendada. Meil aga tuleb ette, et kord juba kättevõidetud seisukohalt algastmete poole tagasi minnakse. Kõigil on veel meeles, kui palju paksu verd sünnitasid omal ajal kirjade päevase laialikandmise kordade vähendamine ja postkontorite ning postiagentuuride lahtiolekuaja lühendamise katsed, millised viimased tikkusid ulatuma mõnel juhul peaaegu asutuse likvideerimiseni. On veel teisigi nähtusi, mis tõendavad, et meil posti eitamise poole siirdutakse. Olen — ikka jällegi ajakirjanduses — mitmel korral hädahüüdeid ja põlastusavaldusi kohanud, mis välja kutsutud postiasjanduse juhtide juures viimasel aja moodi läinud püüdest seniseid postkontoreid sulgeda ja neid postiagentuuridega asendada. Nii ilmus alles k. a. 1. septembril „Vaba Maas“ nr. 204 üks sarnane sõnum pealkirja all: „Kabli postkontor. Mõnd meie postipoliitikast“, kus kibedal sõnal räägitakse, et Kabli postkontorit tahetavat sulgeda hoolimata sellest, et kontor poolaastas umbes 14% „puhast“ annud (keegi postiametkonna esindaja rääkinud muidugi puudujääkidest).

Milliste kuriositeetideni kontorite sulgemises postiasjanduse juhtivate jõudude tahted välja olevat jõudnud, on otse ime kuulda. Olevat ju päris tõsiselt küsimusi kaalutud ja vastavate postkontorite juhatajailtki ettepanekuid nõutud, kuidas isegi maakonnalinnade postkontoreid linnadest kohalikesse — raudteejaamadesse, milledest mõned kuni kolm versta linnast eemal, üle viia ning postiteenistust raudteeametnikkude peale panna. Maakonnalinnade postiasutustega see asi ei õnnestunud, seda suurema hooga aetakse nähtavasti sarnast „koondamist“ aga teistes kohtades. Isegi postiteenijate ringkondades naerdavat, kuidas sellesarnaste „koondamiste“ „geenius“, kellele Lääne-Euroopa kultuurinõuded muidugi avatud raamatuks olla ei tarvitse, ühe maapostkontori raudteejaama üleviimise eest kohalikkude elanikkude, äringkondade ja omavalitsuse kiusete kõige jõuga võidelnud, kuid oma kavatsusele vastuseisjaid murda ei olevat suutnud. Seal olevat aga õnnetus tahtnud, et maja, kus too postkontor asus, maha põlenud. Kuidas siis postigeenius rõõmu pärast käsi hõõrunud ja oma head-

meelt avaldanud: „no nüüd saan ma tast ometi jagu!“ Kui see mitte posti eitamisele, tema hävitamisele siirdumine, olgugi vast mõtlemata, tahtmata, võiks ütelda liig ühekülgsel arusaamisel põhjenev siirdumine ei ole, mis peaks seda siis veel olema?

Ei räägi heast arusaamisest ka pealinna posti pakiosakonna üleviimine sadamasse, kuigi see vast võib olla postiametkonnale enesele mõnel põhjusel võis armas olla.

Aga ometi kirjutatakse „Päevalehe“ ülalähendatud artiklis, mille sisu tunnistab, et ta postiringkondadest välja läinud, et postiametkonna peaülesandeks olevat „talitust nii sisse seada, et see ajanõuete kõrgusel seisaks“.

Kuidas käib see eeltooduga kokku? Kas ei võtaks postiasjanduse poliitilised ja tegelikud juhtivad jõud postitakside kui ka kokkuhoiupoliitika revideerimisele? Kui nemad ise oma kohustest nii aru ei saa, nagu ühiskond õigeks arvab, siis tuleks küll riigikogus postiametkonna eelarve arutamisel nendele seda ütelda.

Joakim Puhk Soome kindralkonsuliks Eestis.

Kaubandus-tööstuskoja juhatuses esimees hra Joakim Puhk on Soome vabariigi valitsuse poolt määratud Soome kindralkonsuliks Eestis.

See nimetamine ei ole mitte üksnes austav hra J. Puhkile enesele, vaid samal määral ka Kaubandus-tööstuskojale ja kogu Eesti kaupmeeskonnale. Kuna Eestis Soome ametkonsulid olemas ja sealjuures Eesti kodanik kindralkonsuliks nimetatakse, on see ilusaks tõenduseks, et Soome rahval ja valitsusel on kindel püüe Eestiga majanduslikult läheneda.

Hra Joakim Puhk on sündinud 25. mail (uue kalendri järel) 1888. aastal Viljandimaal, tikuvabrikandi pojana.

Õppis Riia kaubanduskoolis ja täiendas hiljem oma haridust Peterburis Tschernjaevi üldhariduslikkudel kursustel. Toitlusministri abi 1918. aastal. Eesti delegatsiooni liige rahukonverentsil Pariisis 1919. aastal; delegatsiooni liige Bilderlingshofi konverentsil 1920. aastal; Eesti-Vene rahukonverentsil 1920. a. Tartus majandus-eksperdik; Leedu aukonsul Eestis 1921. a. peale; Üleriikliku Kaupmeeste Liidu esimees 1924. a.

peale; Kaubandus-tööstuskoja elluviimiseks moodustatud ajutise komitee liige ja Kaubandus-tööstuskoja juhatuses esimees 1925. a. peale.

Kaubamaja J. Puhk ja Pojad kaasomanik ja a.-s. „Ilmarine“ direktor.

Eesti Panga nõukogu liige.

Kinnitusseltsi „Eesti Lloid“ juhatuses liige. Eesti kaupmeeste ja töösturite delegatsiooni juhataja 1927. a. Stokholmi rahvusvahelisel kaubanduskodade kongressil.

Algatas 1926. aastal küsimuse, kuidas korraldada Nõukogude Vene kaubitsemist kapitalistlikkude riikide territooriumidel, ilma et see hädaohtlikuks muutuks kapitalistlikule majandusele ja riiklikule iseseisvusele. See küsimus äratas suurt tähelepanu kui Eesti nii välismaagi ajakirjanduses.

Algatanud Balti riikide järjekorraliste majanduskonverentside küsimuse, mis kõigi Balti riikide majandusorganisatsioonide poolt hiljuti Riias ärapeetud eelnõupidamisel üksmeelselt heaks kiideti.

Eesti ja Belgia kaubanduslike suhete elustamiseks.

Konsul Aertssens'i loeng.

Oktoobri algul pidas hra Aertssens, Eesti aukonsul Antwerpenis, loengu Eesti üle „Vlaamse Economisch Verbondi“ koosolekul. Loengule järgnesid läbirääkimised, kus avaldati soovi, et Eesti eksportühingud avaldaksid perioodilisi teadaandeid Eestist väljaveetavate kaupade, nende asupaikade ja keskmiste hindade kohta. Arvati, et Eesti väljavedu peaksid aitama korraldada Eestis pangad, kes selleks astuksid läbirääkimisse Belgia pankadega. Seda peeti eriti tähtsaks metsamaterjali, lina, takkude j. m. eksporbeerimiseks.

Otsitavad on Belgias Eesti linaseemned, kuid see kaup tulevat Eestist nii ebaregulaarselt, et Belgia importöörid on sunnitud linaseemneid otsima Riia ja Kovno turgudelt. Samuti tarvitaks Belgia suuremal määral meie kartulijahu, kuna see aga Eestist korraldust tuleb, siis otsib Belgia kartulijahu Hollandist ja Poolast.

Belgia väljaveoartiklid võivad täiesti võistelda teiste maade, näit. Saksamaa, omadega hindade ja krediidi hõlbustuste poolest ja avaldati koosolekul soovi, et sellele pöördaks Eesti importööride tähelepanu.

Meie oleme härra konsul Aertssens'ile väga tänulikud tema püüde eest Belgia äriühinguid Eesti kaupadega tutvustada ja Eesti-Belgia kaubavahetust elustada. Loodame ka, et tema kaudu teatavaks saanud belglaste näpunäited meie linaja puueksportööride tähelepanu leiavad ning nende kättejuhatatud tee viib soovitud sihile.

Kõne sisu kokkuvõtte lühedusega on vististi seletatav väike arusaamatus, mis ülaltoodud riidade lugemisel võib tekkida tähenduse läbi, nagu oleks linaseemne ja kartulijahu väljavedu korraldada.

Asja selgituseks tähendame siin, et linaseem-

nete väljavedu Eestist võrdlemisi väikesel määral sünnib. Tunduva osa seemnete saagist muudavad Eesti õlivabrikud Pärnus, Abjas ja Tallinnas värnitsaks ja õlikookideks. Möödunud, s. a. 1926. a., veeti Eestist välja 4971 tonni linaseemneid. Sellest läks Lätimaale 2007 t., Inglismaale 1158 t., 585 t. Saksamaale ja 855 t. Belgiasse; ning ülejäänud osa Poola-, Soome- ja Prantsusmaale. Suurema osa seemnete Lätimaale minek on seletatav Riia sadama ligidusega seemneid produtseerivale Lõuna-Eestile. Inglismaaga on Eesti ekspordööridel vanad sidemed ja kindlad krediidi suhted. Nii ei jäägi uutele turgudele kuigi palju seemet järele. On arusaadav, et väikese juhusliku partii seemnete Belgia turule tulek mingit mõju ei avalda ja Eesti linakasvatuse kuulsuse juures belglastele paistab ebamäärasena.

Kartulijahu suhtes on samasugune lugu. Tärgluse produktioon on meil seevõrra väike, et kodumaa kolmandiku saagist ära tarvitab ja ülejäänud osa, mis 1926. a. oli kõigest 798 tonni, tuleb välja vedada. Sellest läks Soomemaale 668 tonni, Daanimaale 70 t., ja Belgiasse 60 t. Soome turg suudab rohkemgi vastu võtta, ka on selle läheduse tõttu kaubitsemine kergem kui Belgiaga, kus Hollandi kaup palju mõjuvamalt võistleb kui Soomes. Meie tärglusetegijad on Belgiast väga kiitvaid otsusi kauba kohta saanud, kuid Hollandi tärgluse odavuse tõttu ei osutu Belgia turg meie kaubale küllalt meelitavaks.

Puu väljaveoks Belgiasse on sealsed Prantsuse süsteemi mõõdud takistuseks. Meie puukaup on Inglise turunõuetele vastavalt valmistatud. Inglise ärid finantseerivad siinseid ekspordööre ja seepärast on kauba kaldumine sinna poole tugevam kui mujale.

Nahatööstuse aktsiaselts „Union“ 50 aastat vana.

12. oktoobril s. a. pühitses suurem Eesti nahatööstuse aktsiaselts „Union“ (end. Th. V. Grünvaldti nahavabrik) oma 50-a. tegevuse juubelit. 29. sept. 1877. a. (van. kal.) algas a.-s. „Union“ praegusel asukohal tegevust väike Th. V. Gruenvaldti parkalitöökoda, mis aga 50 aasta jooksul on paisunud suuremaks nahatööstuseks Eestis.

Toome „Päevalehe“ järgi mõningad andmed vabriku arenemisloost:

Vabriku asutaja hra Grünvaldt oli laialdasi teadmisi oma alal kogunud välismaa ja sisemaa tehastes töötades, seepärast rajas ta oma ettevõtte kindlale alusele. Sihiks seati valmistada ainult head nahka. Sellest põhimõttest on tänapäevani kinni peetud.

Alul valmistati juht-, pastla- ja pinsolinahka, ja töötasid ettevõttes omanik paari abilisega. Töötati käsitsi ilma uhegi masinata.

Suurem pööre tuli 1890.—1893. aastates. Sel ajal hakati valmistama tallanahka, mis tehase laienemisele aluse pani. Tallanaha valmistamine nõudis märksa laiemaid teadmisi ja suuremaid sisseseadeid kui seda seni Eestis olevad tehased suutsid pakkuda. Umbes 1893. aastal seati tehase töötama aurujõul ja muretseti mõned hädapärasemad masinad. Samal ajal laiendati hooned ja tööliste arv suurenes märksa. Juba sel ajal osutus Grünvaldti nahavabrik üheks suurematest Venemaal ja valmisnahka ei saadetud üksi lähematele turgudele, vaid need hakkasid teed leidma ka kaugematele — Venemaa turgudele.

Teine tähtis samm tehase arenemiskäigus oli 1898. aastal, kus tarvitusele võeti senise seisvates torses parkimise asemel parkimine pöörlevates torses. Sel ajal oli Grünvaldti nahavabrik ainuke Venemaal, kes tarvitusele võttis selle, nahaparkimises pööret sünnitava, tehnilise uuenuse.

Pöörlevates torses parkimine kiirendas töökäiku märksa. Sinna juure tulid mitmed uued masinad, mis naha väljatöötamist kiirendasid ja parandasid. Seeläbi kasvas tehase toodang märksa ning seega ühtlasi suurenes saaduste turule saatmine. See oli ajajärk, kus Grünvaldti vabriku tallanahk ja plattnahk järjest kaugematesse Venemaa nurkadesse teed rajas, ulatudes Siberisse, rääkimata lähematest

Theodor Grünvaldt.

Praeguse nahatööstuse a.-s. „Union“ (Grünvaldti nahavabriku) asutaja.

turgudest, Soomest ja teistest naabermaadest. — Tööliste arv tõusis sel ajal 20 peale.

Grünvaldti nahavabrik 50 aastat tagasi.

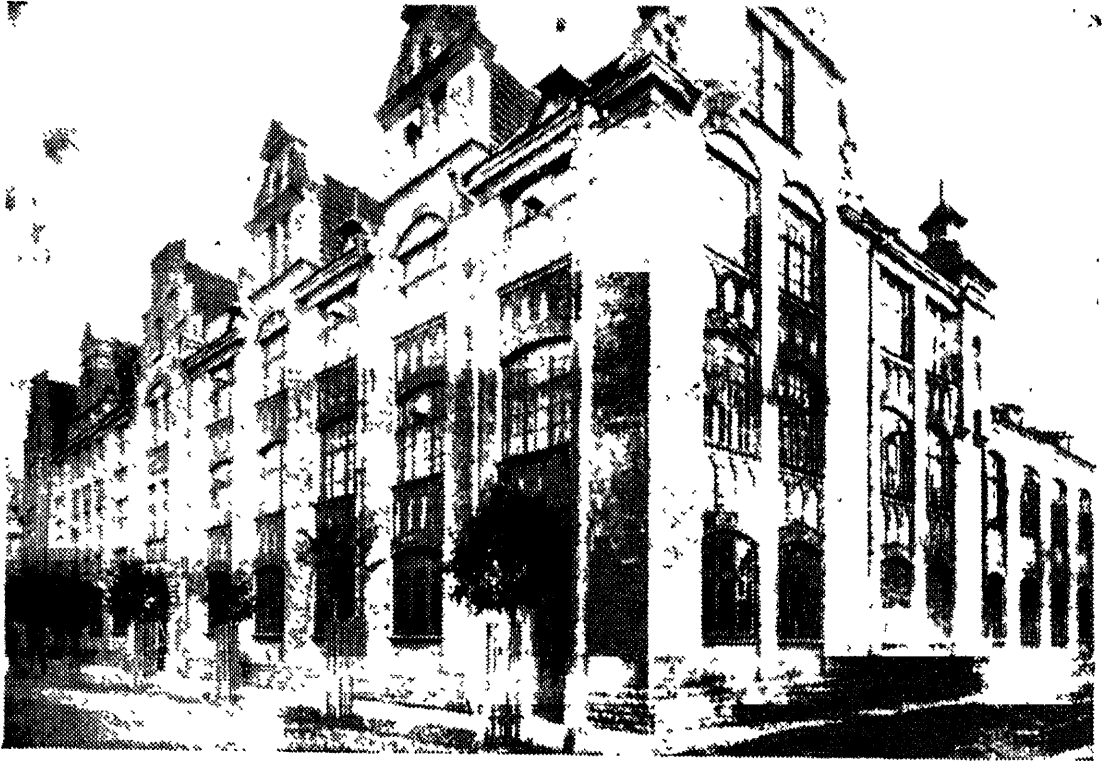
Th. V. Grünvaldti ettevõtte arenemisloos näeme, et vähemagi tehnilise uuenduse tekkimisel välismaal, see tarvitusele võetakse ka siin. — Grünvaldti tooted olid seega kõrgemaväärtuslikud ja esinedes tähtsamatel näitustel Venemaal said kõrgemaid auhindu, mis loomulikult nõudmist nende toodete järele alatasa suurendas.

Järjest kasvav produktsioon kutsus esile hoonete uue laiendamise tarbe. Nii ehitati 1911. kuni 1912. aastatel suured kivihooned, mis praeg-

nõude osakonda. Praegu on a.-s. „Unioni“ omanikuks peale peaosaniku hra V. Grünvaldti veel hra F. Virro.

Jalanõudevabrik hakkas tegutsema 1922. a., valmistades umbes 50 paari jalanõusid päevas. Iga aastaga on toodang suurenenud ning praegu valmistatakse umbes 600 paari jalanõusid päevas, milleks, peale pealiskäpa, oma vabriku nahka tarvitatakse. Tööd leiab jalanõude osakonnas üle 200 töölise.

„Unioni“ vabrikud on truuks jäädes vabriku

Nahatööstuse a.-s. „Unioni“ (end. Grünvaldti) nahavabrik praegu.

gu püsivad. Uute hoonete ehitamisel peeti silmas tehase tegevuse edaspidist laiendamist. Juba siis oli kavatsus nahaparkimise kõrval sisse seada ka jalanõudevabrikut. See kavatsus läks täide alles 1921. aastal. Siis asutati nahatööstuse aktsiaselts „Union“ 40 miljoni marga põhikapitaliga. Sel ajal loobus ettevõtet seni isiklikult juhtija Th. V. Grünvaldt otsekohesest ettevõtte juhtimisest, andes kogu tehase üle pärijale V. Grünvaldtile, kes siis ka uuesti asutatud aktsiaseltsis peaosanikuna esines. Aktsiaseltsi „Unioni“ loomisega võeti vabrikus mitmesuguseid tehnilisi täiendusi ette, varustades vabrikut uute masinatega. Ühtlasi hakati organiseerima jala-

asutaja põhimõttele ainult kvaliteedi kaupa valmistanud, seepärast on „Unioni“ jalanõud ja tallanahk ka välismaal turgu leidnud ja on võidud produktsiooni järjest suurendada. Otse viimasel ajal on läbiraäkimised tähtsamate tellimiste saamiseks välismaal käimas.

Suured tehase hooned, mis olid ette nähtud kaugema tuleviku jaoks, on nüüd kõik vabriku kasutamiseks, ja kui täide lähevad suuremate välistellimiste lootused, siis on peagi oodata ruumide kitsaks jäämist.

Huvitav on lõpuks märkida, et tehastes töötab umbes kümmekond vanemat töölisi, kes seal üle kolmekümne aasta töötanud. Ka praegune

tegelik tehniline juht ja meister nahaparkimise alal hra V. Evald (on praegu ühtlasi juhatusliige) töötab tehases juba 25 aastat, ning vabriku naha headus võlgneb eriti palju just hra V. Evaldi asjatundmisele ja oskusele.

Grünvaldti nahavabrik — praegune nahatööstuse a.-s. „Union“ — on olnud pioneeriks

Eesti nahatööstuse alal, ühtlasi aga elavaks esikujuks soliidsele ettevõtlikkusele aastakümnete jooksul. Soovime juubilarile 50-aastase kestvuse päeval ka omalt poolt edu ja jõudu Eesti edeva tööstuse esirinnas sammumiseks ja Eesti majandusliku olukorra parandamiseks ka tulevikus.

Marcelin Berthelot' 100. sünnipäeva pidustused.

Kogu teadusilm pühitseb 25. oktoobril s. a. kuulsa teadusmehe Marcelin Berthelot' 100. sünnipäeva, kes oli suuremaid geeniusi keemia alal, keda maailm seni tunnud.

Uurimused, mida ta teinud vahetpidamata töötades 1850—1907. a. Pariisi ülikooli juures, on avaldatud ligi 1200 teaduslikus teoses.

Tehnika ja mitmekesine tööstus, samuti kaubandus paljulel aladel on saanud alguse Berthelot' uurimuste saavutusist. Nii võiksime nimetada tööstusi, mis otsekohe keemiaga ühenduses, nagu kõvad, vedelad ja gaasilised küttaained; metallitööstus, kallid metallid, kunstlikud

kalliskivid, lubja-, tsemendi-, ehitusmaterjalide tööstus; klaasi-, keraamika-, päevapildi-, püssirohu- ja lõhkeainetetööstus, kummi-, värvi-, seebi-, küünla-, paberi-, naha- jne. jne. tööstused.

Pühapäeval, 23. skp. oli Tallinna Vabrikantide-Ühisuse ruumes korraldatud pidulik aktus, millest osa võttis, haridusministriga eesotsas, palju tegelasi hariduse, tööstuse-kaubanduse ja tehnika ilmast. Peeti kõnesid ja tuletati meele suure teadusmehe surematuid teaduslikke teeneid. Muu seas esines kõnega ka kaubandustööstuskoja esimees hra J. Puhk.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

K.-t.-koja märgukiri Riigivanemale.

Kaubandus-tööstuskoda esitas Riigivanemale alljärgneva märgukirja:

Väga austatud härra Riigivanem,

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu otsuse põhjal 7. oktoobrist s. a. on Koja juhatusel au esildada Teile, härra Riigivanem, alamaljäreneva ettekande nende seaduseelnõude kohta, milliseid Koja arvates hädatarvilik oleks meie kaubanduse ja tööstuse huvides seadusandlikult ellu viia, kuid millised eelnõud tänini veel Riigikoguni ei ole jõudnud.

Ärimaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu.

Ärimaksuseaduse muutmise küsimust algatas Üleriikline Kaupmeeste Liit juba 1923. aastal. Samal aastal oli see küsimus arutusel riigi majandusnõukogus, kus valiti erikomisjon, kellele tehti ülesandeks mainitud küsimust igakülgsest läbi kaaluda ja kindlate ettepanekutega esineda, mida just ärimaksuseaduses muuta või parandada tuleks. Erikomisjon lõpetas oma töö 1926. aasta

kevadil ja esildas oma töö tulemused riigi majandusnõukogule, kus need heakskiitmist leidsid ja kelle poolt need vabariigi valitsusele ette kanti. Läänud aastal teatas härra rahaminister Kaubandus-tööstuskojale, et ärimaksuseaduse muutmise eeltööd on tehtud ülesandeks Otsekoheste Maksude Peavalitsusele, kusjuures härra minister lootust avaldas, et see eelnõu veel 1926. aasta sügisel Riigikogus arutusele tuleb. Alles sügisel saadeti see eelnõu Kaubandus-tööstuskojale tutvumiseks, kus see puudulikuks tunnistati juba sel lihtsal põhjusel, et Riigi majandusnõukogu otsused ja soovid eelnõus väljendust ei olnud leidnud, vaid see oli kokku seatud koguni teistel alustel, millega ta äride maksustamises mitte kergendust poleks toonud, vaid seda isegi raskemaks muutnud. Koja seisukoht tehti hra Rahaministrile teatavaks; 22. veebruaril s. a. oli Rahaministeeriumis nõupidamine, millest ka Koja esindajad osa võtsid. Sel nõupidamisel vaadati läbi ainult see osa eelnõust, mis puutub maksukomisjonide koosseisusse. Sisuline osa jäi läbi vaatamata. Riigi-

kogu võttis enne suvist puhkeaega selle osa arimaksuseaduse muutmise seadusest ka vastu, kuna aga see osa seaduseelnõust, mis puutub eriti maksustamisesse, tänini alles Rahaministeeriumis seisab; ka Kojale pole seda eelnõud lõplikul kujul tutvumiseks saadetud.

Maksuseaduse muutmist ootavad aga meie majandusringkonnad kõige suurema pinevusega. Seda on ka härra Rahaminister igal aastal oma eelarvekõnes lubanud, samuti nagu selle seaduse muutmise vajadust on rõhutanud kõik riigivannad oma valitsusdeklaratsioonides. Kuid kaugemale pole tänini siiski jõutud.

Juriidiliste isikute maksuseadus.

See eelnõu on Rahaministeeriumis kokku seatud ja 1926. aasta suvel esildati see Kojale arvamise avaldamiseks. Koda pidas läinud aasta suvel üle kümne koosoleku selle seaduseelnõu arutamiseks, tehes rea parandusi ja täiendusi, millised Koja nõukogu otsuse põhjal 1. oktoobrist 1. a. Rahaministrile teatavaks tehtud. Tänini ei ole Koja teades seda eelnõu veel Riigikogule esildatud, ometi on selle seaduse järele tungiv tarvidus ja meie juriidilised isikud ootavad pikisilmi selle seaduse elluviimist.

Valdade heaks võetava tööstusmaksu kaotamise seaduseelnõu.

Kaubandus-tööstuskojas on töötatud välja „Valdade heaks võetava tööstusmaksu kaotamise seaduse eelnõu“, milline esildati juba läinud aasta oktoobrikuus hra Siseministrile.

Seda maksu võetakse vallanõukogude poolt määratavas suuruses. Kõik selle maksu kohta saadud andmed ja materjalid aga näitavad, et sarnane maks on täiesti põhjendamatu, ja alused, mille põhjal seda maksu võetakse, väga puudulikud. Oleks ainus tee see maks kaotada ja Koja poolt esildatud seaduseelnõu ellu viia. Kuid nagu meil teada, ei ole ka see eelnõu veel jõudnud Riigikoguni.

Meistrite, sellide ja tööstusõpilaste seaduse eelnõu.

Meil puuduvad seadused, mis kindlustaksid nii töösturite kui õpetajate ja tööstusõpilaste kui õppijate huve ja määraksid kindlaks nende vahekorra. Selle järeldusel langeb alatasa tööoskus ja tööviljakus ning mitmel alal on oskustöolistest suur puudus. Kaubandus-tööstuskojas töötati välja „Meistrite, sellide ja tööstusõpilaste seaduse eelnõu“, milline on esildatud Raha- kui ka Kaubandus-tööstusministeeriumile. Selle seaduse eelnõu elluviimisel on meie tööstuse kohta äärmiselt

kaugeleulatav tähtsus, seepärast oleks väga soovitatav, kui see eelnõu kiires korras Riigikogule esildataks.

Kesk- ja väiketööstuse krediidi küsimus.

Kuid mitte üksnes ülemal ettetoodud seaduseelnõudel ei ole meie kaubanduse ja tööstuse kohta eluline tähtsus, samane tähtsus on ka muudel korraldustel, mis neile aladele looksid võimaluse viljakalt töötada. Meie kesk- ja väiketööstus on nii avalikus arvamises kui ka Riigikogu kõnetoolis tunnustatud elujõuliseks ja tema peale pannakse suuri lootusi. Kuid seni ei ole selle osa tööstuse toetamiseks peaaegu midagi tehtud, ainult on teda maksustamise suhtes pandud isegi raskematesse tingimustesse, kui seda on meie suurtööstus, millise ettevõtteid esinevad juriidiliste isikutena. 2. veebruaril 1. a. saatis Kaubandus-tööstuskoda märgukirja Kaubandus-tööstusministrile, milles paluti asutada kesk- ja väiketööstuse laenufond. Märgukirjas juhiti Valitsuse tähelepanu sellele, et ilma sarnase fondita on raske lahendada kesk- ja väiketööstuse krediidi küsimust. Meie valitsused ja avalik arvamine on täiel määral omaks võtnud Koja seisukoha, mis oli väljendatud nimetatud märgukirjas. Ei ole kuuldavale tulnud mõtteid, mis eitaksid laenufondi asutamist. Vabariigi Valitsus esitas Riigikogule 1926. aasta suvel Kaubandus-tööstusministeeriumi lisa-eelarve, milles Koja poolt ettepanud summa — 60 miljonit marka — oli üles võetud. Riigikogu ei võtnud laenufondi seaduseelnõu ajapuudusel arutusele ja lükkas ka Kaubandus-tööstusministeeriumi lisaeelarve esitatud kujul tagasi, seega jäi laenufondi asutamise küsimus Riigikogu poolt enne puhkusele minekut otsustamata. Kaubandus-tööstusministeerium lubas laenufondi asutamise seaduseelnõu uuesti esildada ja 1927. aasta eelarvesse vastava summa üles võtta, mida aga ei sündinud. Koda asus uusi teid otsima kesk- ja väiketööstuse krediidi küsimuse lahendamiseks ja esines läinud aasta novembris uue märgukirjaga Teile, härra Riigivanem. See märgukiri sisaldas uue ettepaneku ja nimelt — niikaua kui laenufondi asutamise küsimus lahendamata, kesk- ja väiketööstusettevõtetele Eesti Pangast laenu anda harilikkude tingimustega, kusjuures laenupalvete läbivaatamiseks kutsutaks ellu Kaubandus-tööstusministeeriumi juures eritoimkond. Laenufondi asjus on Koda Valitsusele saatnud rea märgukirju. Küsimust on arutatud mitmel nõupidamisel Tööstusnõukogus ja Valitsuses. Kaubandus-tööstuskoja esindajail tuli kõigil neil koosolekuil ja nõupida-

misil põhjendada laenufondi vajadust. Kõigil nõupidamistel ja koosolekutel tunnistati laenufondi asutamine tarvilikuks ja põhjendatuks. Lühidalt kokku võttes: laenufondi asutamiseks on Valitsuse poolt antud rida lubadusi. Valitsus on oma deklaratsioonis lubanud kesk- ja väike-tööstusele olla abiks otstarbekohase krediidiküsimuse lahendamiseks, kuid seni seisab see küsimus lahendamata.

Umber kuu aja eest kutsuti Kaubandus-tööstusministeeriumi juures küll ellu kesk- ja väike-töösturite laenuküsimumise otsustamiseks toimikond, kelle ülesandeks pidi olema läbi vaadata laenupalveid ja otsustada, millistele ettevõtetele laenu peaks andma. Kuid juba toimikonna teisel koosolekul esines Eesti Panga esindaja erakorralise teadaandega, et Eesti Pank, arvestades Vabariigi

Valitsuse määrusega 14. juulist s. a., ei saa kesk- ja väiketöösturitele toimikonna otsuste põhjal laenu anda, kuna nimetatud määrus lubab uusi krediite avada ainult uue panga põhikirja alusel.

Kõigest sellest Teile, härra Riigivanem, ette kandes palub Kaubandus-tööstuskoda, et Teie ei keelaks oma kaasabi ettetoodud seaduseelnõude kiiremaks esildamiseks Riigikogule ja ka ühtlasi toetaksite oma poolt korraldus-ettepanekuid, millised on juhitud meie tööstuse ja kaubanduse edendamiseks ja arendamiseks.

Võtke vastu, härra Riigivanem, meie täielik austus ja lugupidamine.

Kaubandus-tööstuskoja

juhatuse esimees. (allkiri)

Direktor. (allkiri)

Väikekaupmehed Kaubandus-tööstuskojas.

Pühapäeval, 9. oktoobril s. a., pidas Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse sektsioon oma üldkoosolekut, millest osavõtmine oli õige elav. Esitatud olid: Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu, Viljandi, Rakvere, Haapsalu, Paide ja Nõmme.

Koosolek kiitis Koja tegevuse heaks, mille tagajärjel vabariigi valitsus, juhitud tahtest meie riigi majanduselu arenemisel ees olevaid takistusi kõrvaldada, on esitanud riigikogule vastuvõtmiseks mitmeid tähtsaid seaduseelnõusid, nende hulgas juriidiliste isikute maksustamise seaduse eelnõu, mis era- ja ühistegeliste ettevõtete ühetaolist maksustamist käsitab, seega kõrvaldades ebaõiglased alused maksude määrami-

sel. Koosolekul toonitati, et Kojas töö viljakus suurel määral on ärarippuv meie majandusringkondade toetusest ja tööst kohtadel, mispärast ka kutseorganisatsioonide senine ülemaaline tegevus otsustati laiemale alusele seada.

Koosolek leidis, et endiste gildede varanduste kuuluvuse lahendamise küsimus tuleks tingimata otsustada Kojas huvide kohaselt ja Kojas üksikute organite, samuti peakoosoleku, otsusele vastavalt. Kõik teised küsimused lahendamiseks tehtud ettepanekud, nagu linnaomavalitsuste, samuti Tallinna börsikomitee poolt võetud seisukohad, tunnistati põhjendamatuiks, seega täiesti vastuvõtmatuiks.

Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni täiskogu koosolek 23. oktoobril 1927.

V sektsiooni täiskogu pidas 23. oktoobril s. a. oma koosolekut. Osa võtsid härrad K. Mikita, V. Kesker, A. E. Jürgens, H. Laas ja ins. F. Peterson Tallinnast, O. Zimmermann, J. A. Rekand, J. Pudersell, V. Kustlov, O. Heine ja Joh. Hirsch Tartust, T. Nigul Viljandist, K. Kruusimägi Rakverest, Ed. Zimmermann Valgast, P. Lemming Narvast. Puudusid 5 sektsiooni täiskogu liiget. Juhatas O. Zimmermann. Koosoleku päevakorras oli: 1) Ülevaade sektsiooni tegevusest, 2) sektsiooni eelarve 1928. aastaks, 3) Kojas üldine eelarve 1928. aastaks, 4) muudatuste kava Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirjas, 5) Kojas osakondade põhimäärused, 6) tööstuskrediidi küsimus, 7) Riigi Majandusnõukogu seaduseelnõu, 8) sektsiooni alajaotuse kava üksikute ametialade järgi, 9) jooksvad küsimused.

Ülevaate saamiseks sektsiooni büroo tegevuse kohta otsustati ära kuulata kõigi vahepeal peetud sektsiooni büroo koosolekute protokollid. Üksikute tähtsamate küsimuste kohta, mida arutanud sektsiooni büroo, andis sektsiooni aseesimees K. Mikita täiendavaid seletusi. Ühel meelel tunnistati tarvilikuks astuda uusi samme selleks, et kesk- ja väiketööstuse laenufondi asutamise küsimus kord leiaks lahendamist; samuti tunnistati tarvilikuks, et Kojas liikmed üksmeelselt nõuaksid endiste gildide varanduste üleandmist Kojale. Otsustati sektsiooni eelarvesse üles võtta ühe nõunik-instruktori palk, et võimalik oleks eeloleval aastal vastav isik ametisse võtta. Vähendati „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ toetust, milleks sektsiooni büroo poolt kokkuseatud eelarves oli ette nähtud 80.000 marka —

40.000 marga peale ja vähendamise läbi vabaksaanud summa otsustati kasutada töösturite organiseerimiseks üksikutes linnades. Koja üldise eelarve arutamine otsustati edasi lükata ja võtta järgmise täiskogu koosoleku päevakorda. Muudatuste kava Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirjas lükati esitatud kujul tagasi, küll tunnistati aga tarvilikuks, et tulevikus Koja juhatus oleks 6-liikmeline, kusjuures igast sektisioonist tuleks va-

lida üks liige. Koja osakondade põhimäärused võeti vastu mõne vähema parandusega. Riigi Majandusnõukogu seaduseelnõu, mis välja töötatud organisatsioonide-vahelisel nõupidamisel Kojas, otsustati anda läbivaatamiseks sektisiooni büroole. Kuna päevakorras olid mitmed tähtsamad küsimused, võeti läbirääkimistest õige elavalt osa. Koosolek kestis kella 11 homm. kuni kella poole 11-ni õhtul.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Laevasõidu laenufondi järjekorraline laenusummade jaotamine.

Laenufondi komitee koosolekul 19. okt. tuli arutamisele 10 laevaomaniku palve laenu saamiseks kogu ulatuses 30 milj. mk. suuruses. Kuid fondis on olemas summa ainult 5.300.000 mk. Komitee otsustas selletõttu rahuldada ainult need nõudmised, mis esitatud laevade juuresotamiseks seltside ja isikute poolt, kellel võimalus tõesti paremaid laevu muretseda. Selle tagajärjel otsustati anda: O. Tiedemann'ile umbes 1800-tn. auriku ostmiseks mk. 3.000.000.—, G. Otmann j. t. umbes 500—600-tn. laeva ostmiseks mk. 1.000.000.—, a.-s. Tallinna Laeva Ühisusele umbes 1800—2000-tn. laeva ostmiseks mark 1.300.000.— + detsembris tagasimaksmisele tulev summa mk. 1.500.000.— kevadel ostetud laeva arvel.

Kuna antavad laenusummad liig väikesed tarviduste rahuldamiseks, otsustas komitee esineda valitsuse juures palvega tarvilise krediidi sissevõtmiseks lisaeelarvesse.

Müügioskuse kursused.

Tallinna Noortemeeste Kristlik Ühing korraldab müügioskuse kursused väga avara ning põhjaliku õppekavaga. Kursus algab juba 20. oktoobril s. a. ja kestab keskmiselt 20 nädalat. Kursus sisaldab loenguid, müügi demonstratsioone, praktilisi kõnesid ärimeeste poolt, kavade väljatöötamisi ja isiklike nõuandeid. Peale selle eriloenguid tähtsamate ärimeeste poolt. Kursuste juhatajaks on Mr. Herbert S. Gott, praegune N. M. K. Ü. peasekretär ja endine firma Hichings & Co. lõunapoolse Ameerika Ühisriikide müügioskuse kooli New-Yorgis ning omab laialdasi teadmisi ning kogemusi. Loengud on Eesti keeles.

Kuna suuremal hulgal meie äriteenijaist ja paljudel ärimeestelgi pole sageli ettekujutustki

müügi tähtsusest ja oskusest, siis on korraldatud kursused tõesti õnnelikuks juhuseks, mida ei tohiks ükski ärimees, kellel see iganes võimalik, jätta kasutamata. Allpool toome paar väljavõtet müügioskuse kursuse nõuandva komitee selgitavast broschüürist:

Müügi tähtsus.

Suurem osa ärielu probleemidest on müügi küsimused. Kogu kaubanduse üldine siht on müük.

Tehnilised probleemid on praegusaja teadus lahendanud süsteemide ja formelite abil. Pange ametisse osav insener ning kõik mehaanilised tööstuse probleemid lahenevad rahuldavalt.

Ainuke ebakindel asi praeguses äriilmas on turg. Müügi korraldaja on kõikides suurtes ärides tähtsam tegur. Isik, kes suudab müüki suurendada, on äriilmas tähtis mees.

Praegusaja arenenud ärielu on teinud meid kõiki teatud mõttes müüjateks. Nii nagu tööstur peab arendama turgu oma saadustele, samuti peab iga isik õppima head muljet avaldama kaasainimeste peale, et sellega tõsta oma teenete väärtust. Isik, kes valib endale elukutseks müümise, ei tohiks jätta midagi tegemata oma elukutse teaduse ning kunstiga tutvunemiseks, sest edu oleneb tema võimetest ja oskusest.

Müügi oskus.

Küsige keskmiselt suurmüüjalt, mis on müügioskus? Ta vastab teile hariilikult, et see on edukas müüja, kes „tunneb inimese loomust, tunneb oma kaupu ja enese isiku väärtust“. Tal on täieline õigus.

Nüüd küsige temalt, kas on ta kunagi õppinud neid kolme põhioskust oma elukutse, nagu arst anatoomiat ja advokaat õigusteadust. Hariilik vastus on — „ei“.

Kas on teil teada, et müügioskus on teadus ja kunst mõlemad? Teadus sisaldab teatud seadusi ja põhimõtteid, mida müümises on leitud üles ja tunnustatud kohasteks aastaid kestnud

uurimiste ja kogemuste kaudu. Kunst on oskamine tegelikult tarvitada neid põhimõtteid, mis teadus välja töötanud.

Mõlemad, teadus ja kunst, on täiesti selged, kindlad ja neid võib õpetada samuti, kui tehnikateadust ja näitekunsti.

Pidage meeles, et äri oleneb müümisest ja müümine — müügiostusest.

Naiskutsekooli avamine Rakveres.

Rakvere linnavolikogu on otsustanud avada Rakveres naiskutsekooli, milline kuuluks avalikkude kutsekoolide hulka ja hakkaks tööle esialgu õmblososakonnaga kolmeaastase kursusega. Kooli avamiseks on osa sisseseadet olemas, samuti on ka tarviline krediit õpetajate palkadeks.

Haridusministeerium on nimetatud kooli avamise Rakveresse tarviliseks tunnistanud; sest tänini Rakveres ühtki kutsekooli ei ole. Nüüd on ka kaubandus-tööstusministeerium haridusministeeriumile teatanud, et tema Rakvere linnavolikogu otsust pooldab ja kutsekooli avamise kavatsatud kujul peab soovitavaks.

Sõjaväele heeringate asemel kodumaa soolakilu.

Meie kalameeste poolt on mitmel puhul tähelepanu juhitud asjaolu peale, et sõjavägi ikka veel suurel hulgal heeringaid tarvitab, kuna selle vastu kodumaa kala peaaegu mitte sugugi tarvitamist ei leia ja seetõttu miljonite viisi raha välja voolab. Selle asjaolu on kaubandustööstusministeeriumi juures asuv tellimiste läbivaatamise komisjon selgitamisele võtnud ja leidnud, et sõjavägi igal aastal umbes 15.000 pd. heeringaid ära tarvitab ja selle hulga eest ümmarguselt kaheksa miljonit marka välja antakse.

Käesoleva aasta juulikuus, kui nimetatud komisjonis sõjaväele heeringate ostu küsimus julle päevakorral oli ja selgus, et sõjaväge heeringate asemel soolakiluga võiks toita, mida aga tol puhul kodumaa kalatööstusel anda ei olnud, otsustas komisjon sõjaministeeriumile tungivalt soovitada kodumaa kalatööstustele teatavaks teha, kui palju sõjavägi igal asatal soolakilu võiks tarvitada. Peale selle veel kaalumisele võtta, kas sõjaväes ka mitte muud soolakala ei saaks toiduks tarvitada, et ära hoida heeringate ostu.

Neil päevil on sõjaministeeriumis jälle soolakala ost teoksil ja tahetakse 450 tünni heeringaid umbes 2.000.000 m. väärtuses osta. Tellimiste läbivaatamise komisjonis, kus ostuküsimus

läbi vaadatud, on sõjaministeeriumi esindaja teatanud, et tema kodumaa kalatööstustele teatavaks on teinud, et sõjavägi aastas kuni 15.000 pd. soolakala tarvitab ja selleks väga heameeliga soolakilu võiks tarvitada, kui kodumaa kalatööstus seda annaks. Teisi kodumaa kalu ei saa aga sõjaministeerium soolatult või kuivatatult tarvitada, küll võiks aga neid värskest tarvitada ja selleks on väeosadele korraldus tehtud, et nemad turult vabal kokkuleppel kaluritelt räimi, turske jne., ka mageda vee kala, ostaksid kuni kolm päeva nädalas ja nõnda soolakala tarvitust kataksid. Ka kõne all olevast 450 tünnist kavatses sõjaministeerium 300 tünni soolakilu osta; kuid kardab, et kodumaa kalatööstus seda ehk anda ei suuda.

Sellest on näha, et meie kalatööstus meie sõjaväe juures soolakilule hea tarvitaja leiab, kes hulgale kalameestele teenistust võib anda. Ja jääb ainult soovida, et kodumaa kalatööstus kõik püüaks teha, et soolakala sõjaväele tarvilisel hulgal anda, ja endale püsiva ja kindla tarvitaja võidaks.

I Eesti raadionäitus.

Tallinnas ilmuva „Raadiolehe“ toimetaja hra Aug. K ülm on pöörnud kaubandus-tööstusministeeriumi poole palvega lubada käesoleval aastal 4.—11. detsembrini Tallinnas, Pikk tän. nr. 17 (börsisaalis) korraldada I Eesti raadionäituse. Viimase kaudu avaneks võimalus tarvitajaskonnale tutvustada kodumaal ehitatud ja konstrueeritud raadioaparaate ja nende osi; samuti ka demonstreerida nende töötamist. Näitusel võiksid esineda ainult kodumaa raadioärid ja -amatöörid; samuti annaks Tallinna ringhääling näitusnädala kestusel oma eeskava näitusruumidest edasi nii, et näituselkäijad ka Tallinna ringhäälingu töötamist võiksid jälgida. Kaubandus-tööstusministeerium on palujale teatanud, et tema poolt näituse toimepanemiseks takistusi ei ole.

Soome :

Telliskivi sisseveost Soome kirjutab „Kaupalehti“, et s. a. 8 kuuga on üldse imporeeritud Soome 90.795 tonni (1926. a. samal ajal 31.220 t.). Kodumaa tehased on jõudnud rahuldada kõigest 50% nõudmisest. Ehitushooaeg oli s. a. eriliselt elav, seepärast ka telliskivi sissevedu nii suur. Nüüd näib aga, et ehituspallavik kõrgemale punktile on jõudnud ning tulevast aastast juba hakkab langema, ühes sellega langeb ka välismaa telliskivi sissevedu.

Kvaliteedi poolest on Eestist toodud telliskivid olnud head, kuid Läti ja Vene kivid olid hal-

vad. Norra ei kannatanud võistlust välja, ning peale mõne saadetise kevadel jäi kohe kõrvale.

Kartuliturg. Kuna on selgunud, et kartulisaak see aasta $\frac{1}{2}$ võrra vähem kui läinud aastal ja üldist puudujääki 230 milj. kg peale tehendatakse, siis on hinnad kogu aeg tõusmas. Eesti purjekad, kes viimasel ajal kartuleid toonud, on pea kaubast lahti saanud.

Välismaa kaupmeeste maksustamise kohta on valitsus uued määrused välja

töötanud: iga välismaa kaupapakkuja on Soome jõudes kohustatud kaubamustrite tolliametile ettenäitamise puhul lunastama viimaselt lühikesajalise äriõiguse tunnustuse (enne andis seda poliitsei). Kui välismaa kaupmees kauemaks kaivateb maale jääda, kui tollivalitsuse poolt antud äriloas tähendatud, siis peab ta juba vastavalt linnapolitsei asutuselt kauplusluba muretsema ja sel puhul nõutavad maksud tasuma.

Turgude ülevaade.

Suurmüügi hindade kõikumine oktoobris.

Tallinna börsikomitee andmed näitavad, et mõnede tähtsamate Eesti eksport- ja importkaupade suurmüügihinnad Tallinnas tunduvalt on kõikunud. Kallinenud on, kui sept. lõpu hindasid võrrelda, välismaa pehme nisujahu kuni 100 marka puudalt, rukkid 5—10 marka puudalt, eksportmunad 1440 mk. kastilt, petrooleum 10 kuni 15 marka, bensiin 10 mk. puudalt ja tuletikud 500 mk. kastilt. Linaseemnetel tõusis hind õliseemnetel 340—350 mk. pealt 380—390 marga peale pd. ja külvisemnetel 370—380 marga pealt 430—440 marga peale pd. Linade hinda hakati alles oktoobris noteerima. Oktoobri esimesel poolel on hind tõusu näidanud. Petseri linadel 200, Võru linadel 300 marka. 12. oktoobri noteerimise järele maksis Võru linade puud 3200 mk., Võru linadel 3000—3100 mk. ja Tartu linadel 2800—2900 mk. puud.

Odavamaks läksid Tallinna suurveskites nisujahu 10—35 mk. puudalt, Eesti nisud 20 mk. puudalt ja suhkur 10 mk. puudalt.

Eesti eksportkaupade turul on viimasel ajal avaldunud tunduv konjunktuuri paranemine, mis tohiks hästi mõjuda ka üldise majandusliku seisukorra peale. Esimeses jões olgu nimeta-

tud kartuli hindade tõus, mis nädalast nädalasse hoogsaid hüppeid ülespoole teeb. Raha-puudus maal sunnib põllumehi oma kartulitaga-varasid juba sügisel rahaks tegema, kasutades seejuures soodsat konjunktuuri. Eksportkartuli hind läinud nädalal oli 80—82 mk. puud. Nädala lõpu poole avaldus juba uus hinnatõus. Kuna kartulisaak tänavu napim kui läinud aastal, siis on ülesostjad, ette nähes suuremat hindade tõusu kevadel, endid varustanud tagavara-dega.

Linaturul tõusevad hinnad edasi, hoolimata välisurul ilmsiks tulnud tagasihoidlikkusest. Livoonia R. noteeriti 2900—2950, Petseri 3150 kuni 3200 mk. puud. Kindel meeoleolu valitseb ka linaseemneturul, nii et eksportöörid avaldavad teatavat tagasihoidlikkust. Õliseemned, 90% basis, noteeriti 385—390, külvisemned 430—440 mk. pd.

Sesooni algus puuturul ilmutab samuti kindlat tendentsi, mida põhjustab soodus olukord Londoni turul. Metsalanke ja palke ostetakse kõrgemate hindadega kui läinud aastal.

Võihinnad on stabiliseerunud, meeoleolu on endiselt kindel.

Eksportvõi noteeriti 4920—5120 mk. pd.

Munahinnad tõusevad edasi (15840 mk. kast, s. o. 1440 tk. 1 sordi eksportmunad). Ka

HANS FEIERBACH'I Vedrutehas ja mehaanikatöökoda.

TALLINN, Jaama t. 8. Kõnetr. 16-04.

Valmistatakse: autovedrusid, igaseltsi autodele; spiraalvedrusid; puhvrite vedrusid; igaseltsi autode ja masinate üksikuid osi, nagu hammasrattaid, koonusrattaid, võlviseid, vedrupolte, kolvisõrmi, kolbe ja pukse. Rohkem tarvitavate autode osad laos alati valmis saadaval.

Kõigi tööde eest täielik vastutus.

Hinnad väljaspool võistlust.

sealiha hind on tõusnud (1520—1600), kuna loomaliha hind seisab endine (720—1160 mk. pd.). Elusloomade hinnad on suure pakkumise tõttu väga madalad.

Prahtide turg.

Lina Tallinnast Stettiini sh. 22/6, Ghenti — sh. 22/—, Dundee 37/—, Belfasti sh. 52/— ton-

nist. P u u k a u p. D/B/B Tallinnast Londoni sh. 43/—45/—, Antverpeni sh. 38/—40/—, Manchesteri sh. 52/— standardist. S e g a k a u p. — Tallinnast Stettiini sh. 12/—25/, Stokholmi Kr. 12—30 tonnist. V õ i. Tallinnast Stettiini sh. 1/8 tunnist. K a r t u l Tallinnast Stokholmi Kr. 9—10 tonn.

Teie soovite tõesti kõige
maitsevamaid jooke

ja need on saadaval

Karl Uudel'i

veinikauplusest

Franco Colonia, Prantsuse viinade
esitus, täielikum kodumaa viina-
vabrikute saaduste valik

Õllemüük

KARL UUDEL

Pikk t. 36. Tel. 24-84.

Koloniaal- ja viinakauplus.

G. Birk'i

auruvärvimistööstus.

Bensiini (keemiline)-puhastus.

Vanutamine, pügamine, pres-

simine, appreteerimine j. n. e.

Ülikondade, palitute, kleiti-

de j. n. e. pressimine Ameerika

Hoffman süsteemi masinal.

Asut. 1820. a.

Tallinn, Maakri t. 23

Telef. 13-18.

Toiduainete turg.

	London.	22. X. Linad, cif.	£	
27. X. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.		Riga Z. K.	"	109/— — —
Northern Manitoba	£ — — 55/—	Pärnu	"	106/— — —
Hard Winter	" — — 49/—	Slanetz U/A Medium	"	120/— — —
Rosario Santa	" — — 49/3	Bacon, kaal — 112 Ingl. naela	Sh.	
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		Iiri	"	38/0 — 96/0
Manitoba	" — — 38/	Daani	"	83/0 — 90/0
Austraalia	" — — 36/9	Kanada	"	83/0 — 85/0
Kansas	" — — 36/6	Munad, kaal — 120 Ingl. naela		
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —		Inglise	"	17/0 — 24/0
370 Ingl. naela	" — — 35/3	Iiri	"	— — —
Kalifornia, kaal — 424 Ingl.		Või, kaal — 112 Ingl. n.		
naela	" — — 60/—	Hollandi	"	188/0 — 192/0
Kaerad, kaal—320 Ingl. naela		Daani	"	190/0 — 192/0
La Plata	" — — 26/3	Uus-Meremaa	"	166/0 — 188/0
Canada № 2	" — — 26/3	Austraalia	"	154/0 — 182/0
		Argentiina	"	160/0 — 174/0
		Eesti või	"	— — —
		Läti või I sort	"	— — —

Hamburg.

27. X. Nisu		
Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk.	238—244
Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl.		16.70
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl.	13.70
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$	7½ — 8½
Rukis		
Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk.	234—245
Western II, cif 100 kgr. eest loco	fl.	11.70
Kaerad		
Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk.	204—216
Odrad, talve		
Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk.	—
26. X. Odrad, suve		
Sisemaa, tonni eest . . .	"	220.00
27. X. Suhkur		
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco	£	—

Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin	£	14/33/4	—
Jaava 50 kgr. eest termiin	"	—	—
American Fine Granulated 50 kgr. eest	"	—	—
Riis			
Burmah II, 50 kgr. eest . .	"	14/9	
Rasv			
Purelard American, 100 kgr. eest	\$	32¼	
Steamlard 100 kgr. eest .	"	30.—	
27. X. Või, Berliini engros-hinnad, tsentneri eest	Rmk.		
Sisemaa I sort		—	—
Välismaa I sort	"	208—212	
" II "	"	184—186	
" III "	"	170—175	
Eesti voi	"	186—189	
Läti või, punane	"	187—190	
" must	"	183—184	

Välisbörsid :

	L O N D O N										
	15. X	17. X	18. X	19. X	20. X	21. X	22. X	24. X	25. X	26. X	27. X
Frank . . .	124.07½	124.08	124.09	124.08	124.09	124.09	124.09	124.09	124.08	124.07	124.07
Dollar . . .	4.879/32	4.86.61	4.86.60	4.87.12	4.87.12	4.87.12	4.87.7/32	4.87.12	4.86.02	4.86.60	4.86.62
Rootsi kroon	18.08½	18.08½	18.08½	18.08	18.08	18.08	18.07¾	18.07¾	18.08	18.08¼	18.08¾
Daani kroon	18.16¾	18.17	18.17	18.17	18.167/8	18.17¼	18.17¼	18.17¼	18.17¼	18.17½	18.17¼
Norra kroon	18.51	18.48	18.51	18.56	18.53	18.50	18.49	18.49	18.50½	18.49	18.48
Saksa mark	20.40.75	20.40	20.38	20.38	20.40¼	20.40¼	20.39¾	20.40¼	20.397/8	20.418/8	20.39¼
Soome mark	193.20	193.25	193.20	193.25	193.27	193.30	193.25	193.30	193.31	193.25	193.27
Floriin. . .	12.10¼	12.10.68	12.10.87	12.10.81	12.10.81	12.10.68	12.10 5/8	12.10.25	12.09.75	12.09.88	12.09.06
Liir. . . .	89.12½	89.12	89.11	89.12	89.12	89.12	89.10	89.12	89.12	89.15	89.15
Helveetsia fr.	25.25.75	25.25¼	25.245/8	25.25¼	25.247/8	25.253/8	25.25¼	25.25¼	25.25¼	25.25	25.25
Tshehhosl.kr	164.37	164.31	164.25	164.25	164.43	164.43	164.38	164.43	164.37	164.25	164.31
Belgia frank	34.97	34.965/8	34.967/8	34.983/8	34.99¼	34.967/8	34.99¼	34.995/8	34.983/8	34.97¼	34.95¾
Shillingid	34.51½	34.50	34.51	34.51	34.51	34.51	34.51½	34.51	34.51	34.50	34.48
Poola slot	43.50	43.50	43.50	43.00	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.00
Pengo . . .	27.78	27.785/8	27.78	27.78½	27.785/8	27.78	27.78	27.78½	27.78½	27.78½	27.78½
Latt	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20
Litt	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00
Tsherv. . .	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00	944.00
Kuld p/unts.											
Höbe p/unts	2/13¼	2/113/16	2/115/16	2/113/16	2/113/16	2/13¼	2/17/8	2/113/16	2/13¼	2/113/16	2/113/16
Plaat. p/unts							222/3—225				

	B E R L I N										
	15. IX	17. X	18. X	19. X	20. X	21. X	22. X	24. X	25. X	26. X	27. X
Naelsterling	20.403	20.383	20.383	20.378	20.20	20.403	20.396	20.402	20.40125	20.425	20.39
Frank . . .	16.445	16.445	16.43	16.42	16.445	16.445	16.44	16.445	16.44	16.46	16.435
Dollar . . .	4.1885	4.188	4.186	4.183	4.1875	4.1875		4.1875	4.187	4.1945	4.187
Rootsi kroon	112.81	112.80	112.75	112.67	112.82	112.84		112.83	112.82	112.99	112.71
Daani kroon	112.92	112.25	112.21	112.16	112.90	112.90		112.29	112.25	112.40	112.21
Norra kroon	110.25	110.25	110.20	110.08	110.17	110.22		110.31	110.30	110.42	110.25
Soome mark	10.552	10.548	10.543	10.535	10.552	10.553		10.554	10.551	10.563	10.543
Floriin. . .	168.51	168.51	168.34	168.25	168.48	168.48	168.65	168.50	168.59	168.87	168.53
Liir. . . .	22.90	22.89	22.88	22.875	22.905	22.90		22.895	22.895	22.89	22.86
Helveetsia fr.	80.81	80.77	80.725	80.75	80.79	80.78		80.77	80.75	80.88	80.72
Tshehhosl.kr.	12.413	12.41	12.403	12.42	12.413	12.393	12.405	12.41	12.408	12.423	12.409
Belgia frank.	58.32	58.32	58.28	58.265	58.29	58.295		58.285	58.29	58.895	58.32

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme, kõrgem s., Ameerika ja inglise	pd.	800—830	Õlikoogid, linaseemne	pd.	305
„sõre, kõrgem sort Ameerika ja inglise	„	840—850	„ päevalille	„	320
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu	„	330—340	„ soja, jahu	„	330
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvil- lase kotiga.	„	460—510	Jahu, päevalille	„	330
Pütlijahu:			Segajõutoit I s.	„	—
Rukkিপුതල patent (à 50 kg.)	puud	550	„ II s.	„	—
„harilik (à 4 pd.)	„	470	Maizena toit	„	—
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	„	840	Nisukliid, välismaa	„	215—225
„Kalev“	„	800	Puuvillane riie, Bjas	arss.	41,50—51,50
„Taara“	„	770	„ Mitkal	„	31,50—38.—
„Kungla“	„	730	Lina, Liivi R	pd.	2750—2800
„Sampo“	„	680	„ Petseri	„	2850—2950
Manna	„	900	„ Võru	„	2850—2950
Jahu: nisu, pehme — sõre	„	680—900	„ Tartu	„	2750—2800
A/S. Rotermanni teh.:			Linaseemned, õli 90% basis	„	385—390
Jahu: nisu, pehme — sõre	„	670—890	Linaseemned, külvi	„	425
„ rukk	„	320—330	Takud, Codilla, I sort	„	—
„ pütü	„	430—450	„ II	„	—
Nisu, Eesti	„	410—450	„ III	„	—
Rukis, Eesti	„	300—305	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 k. pest.	„	43—45
„ Vene	„	310—315	„ Newcastle	„	38—40
Kaerad, toidu	„	260—265	„ sepa	„	43—45
Odrad, õlle	„	330—335	Koks, valu	„	75—78
Odrad, toidu	„	300—310	„ gaasi	„	75
Riis, Burma II	„	620—625	Põlevkivi, I sort A	„	10
Kartulid, eksport	„	78—82	„ I „ B	„	9
„ piirituse	„	55	„ II „	„	7.50
Kartulitärklis „Superieur“	„	550	„ III „	„	5
Plim, pudelites	ltr.	—	„ Fenolaat	„	150—160
Või, eksport, I sort	pd.	4920—5120	„ Gudroon	„	215—225
Margariin, välismaa	„	2040	„ pigi	„	190—220
„ kodumaa	„	1860—2090	Raud, sordi	„	230—235
Kaseiin, Eesti	„	1350—1400	„ vits	„	290—350
Juust „Schweitsi“, kodumaa	„	2800—2950	„ plekk	„	320—380
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.)	kast	16200	„ plekk, tsingitud	„	620—670
„ II s. („ 1440 tk.)	„	15200	Raudtalad	„	230—250
Kakao, Hollandi	pd.	2500—3200	Teras, vedru	„	440—500
„ inglise	„	2200—2600	„ tööriistade	„	1200—1400
„ Ameerika	„	1900—2000	„ talla	„	—
Kohv, Rio, Santos	„	4400—4800	Belgia reejalase teras, sitkus 45	„	—
„ Kesk-Ameerika sordid	„	5500—7300	Malm	„	—
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tsei- lon	„	8800—9600	Inglitina	„	11.200—11.300
„ „ Orange Pekoe, Java	„	7800—8800	Seatina	„	1200—1250
„ „ Moning, Hiina	„	4500—5000	Vaskplekk, punane	„	3600—3800
Suhkur, peenike, valge, Saksam. „ „ Poola	„	700—705	„ valge	„	3400—3600
„ „ „ Tshehhosl.	„	700—705	Tsink-plekk	„	1800—2000
Suhkur, peenike, valge, Java	„	670—675	Masinaõli, Vene, Ameerika	„	480—510
„ „ „ Guatemala	„	—	„ mootori	„	520—560
Siirup, kartuli, 42%	„	600	„ auto	„	715—850
Glükoos	„	575	Linaseemneõli	„	800—1200
Sool, lahtine, Saksa	„	52—54	Värnits	„	1410
Heeringad, Yarmouth, Mat- ties	tünn	4000—4200	Tsilindriõli, Vene	„	1450
Heeringad, Yarmouth Mat- fulls	„	4300—4500	„ Poola	„	—
Heeringad, Schoti, Matties	„	4400—4800	„ Ameerika haril. aur. 280° „ ülekuum. „ 320°	„	550—560 880—950
„ „ Mattfulls	„	4700—5100	Põlevkiviõli	„	170—180
„ Islandi Slo	„	2400—2500	Nafta, Vene	„	240—250
Rasvaheeringad	„	—	„ Ameerika	„	220—230
Liha, sea, I sort	pd.	1480—1560	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	„	300—310
Liha, looma, I sort	„	720—1120	„ Poola, sist. ja vaadid	„	—
			„ Am., sistern. ja vaadid	„	300—310
			Bensiin, Vene	„	510—520
			„ Ameerika	„	510—520
			Piiritus, eksport (excl. vaat) fob	ltr.	42
			Pesusooda, välismaa	pd.	—
			„ kodumaa	„	175
			Seebikivi	„	485—500

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	9600
" tsinkvalge, välism. . . . . "	1350—1400
" tinavalge, " . . . . . "	1250—1300
" ooker, " . . . . . "	360—470

Tallinna börsi kursisedel.

Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. kott	—
" " Tshilli . . . . . pd.	—
" superfosfaat 18—20% 6 pd. kott	—
" thomasjahu 16—17% 100kg. "	—
" kaalisool 30% 100 kg. . . . . "	—
" " 40% " " " " pd.	—
" kainiit 12% " " " " pd.	—
Vävelhapuammoniaak 75 kg kott	—
Lubjalämmastik 100 kg. "	—
Vosvoriit, Eesti 6% " "	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30% 100 kg. "	—
Paber, rotatsiooni . . . . . pd.	440
Tsement, Portland, Kunda pütt 10 pd. 10 nl. . . . . tünn	875
Tsement, Aseri . . . . . "	875
Kriit, toores . . . . . pd.	—
" pestud . . . . . "	120—125
Asfalt . . . . . "	120
Kivitrüv, välismaa . . . . . "	—
Lubi . . . . . "	43—50
Kips, tükkiides . . . . . "	25
" jahvatatud . . . . . "	40
" krohvimise . . . . . "	60—70
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi) " "	6200—7300
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, I s. . . . . pd.	5800—6200
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort . . . . . "	6000—6600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort . . . . . "	5800—6200

		14 X	17 X	19 X	21 X	24 X	26 X	28 X
New-York	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	373	373	373	373	373	373	373
	M.	374.50	374.50	374.50	374.50	374.50	374.50	374
London	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1817	1817	1817	1817	1818	1816	1817
	M.	1821	1821	1824	1824	1825	1823	1822
Berlin	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	88.95	88.95	88.95	89.00	89.00	89.00	89.00
	M.	89.70	89.70	89.70	89.75	89.75	89.75	89.60
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9.39	9.39	9.39	9.39	9.39	9.39	9.39
	M.	9.45	9.45	9.45	9.45	9.45	9.45	9.43
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20	100.35
	M.	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95
Kopenhaagen	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	99.90	99.90	99.90	99.90	99.90	99.90	100.00
	M.	100.65	100.65	100.65	100.65	100.65	100.65	100.60
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	98.30	98.20	98.20	98.10	98.10	98.10	98.30
	M.	99.30	99.20	99.20	99.10	99.10	99.10	99.10
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65
	M.	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	14.90
Amsterdam	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	149.70	149.75	149.85	149.85	149.85	149.85	150.00
	M.	150.70	150.75	150.85	150.85	150.85	150.85	150.80
Riig	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	71.75	71.75	71.75	71.75	71.75	71.75	72.00
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	72.00	72.00	72.00	72.00	72.00	72.00	71.90
	M.	72.75	72.75	72.75	72.75	72.75	72.75	72.50
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	51.90	51.90	51.90	51.90	51.90	51.90	51.95
	M.	52.65	52.65	52.65	52.65	52.65	52.65	52.45
Milano	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	20.40	20.40	20.40	20.40	20.40	20.40	20.40
	M.	20.90	20.90	20.90	20.90	20.90	20.90	20.80
Prah	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
Viin	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	52.60	52.60	52.60	52.60	52.60	52.60	52.70
	M.	53.40	53.40	53.40	53.40	53.40	53.40	53.80
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	65.35	65.35	65.35	65.35	65.35	65.35	65.45
	M.	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25	66.15
Varssavi	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50	41.60
	M.	43.00	43.00	43.00	43.00	43.00	43.00	42.80
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	36.70	36.70	36.70	36.70	36.70	36.70	36.80
	M.	37.45	37.45	37.45	37.45	37.45	37.45	37.40
Moskva tshekk	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	191.25	191.25	191.25	191.25	191.25	191.25	191.50
	M.	193.25	193.25	193.25	193.25	193.25	193.25	193.00
Eesti kroon	T.	100	100	100	100	100	100	—
	O.	—	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—	—

Liverpooli börs: Puuvill.

24. okt. Ameerika Fully Middling Inglise naela (lbs) eest Inglise pensil (d) loko 11.09, det. 10.50, jaan. 10.49, märts 10.47.
25. okt. Ameerika Fully Middling Inglise naela (lbs) eest Inglise pensil (d) loko 10.88, det. 10.81, jaan. 10.78, märts 10.74.

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	22/6
" — Gent . . . . . " "	22/—
" — Dundee . . . . . " "	37/—
" — Belfast . . . . . " "	52/—

Takud	
Puumaterjalid	
	Standard
Tallinn — London . . . . . " sh.	43—45/—
" — E. C. C. P. (Inglise idarand) . . . . . " "	—
" — Antwerpen . . . . . " "	38—40/—
" — Southampton . . . . . " "	—
" — Manchester . . . . . " "	52/—
" — Amsterdam . . . . . " "	—
" — Dundee . . . . . " "	—

250/o talve juuremaks.	
Segakaup	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	12—25/—
" — London . . . . . " "	—
" — Stokholm . . . . . " Rk.	12—30

Või	
Tallinn — Stettiin . . . . . tünn sh.	1/6
Kartulid	
Tallinn — Stokholm . . . . . tonn Rkr.	9—10

Eesti Laenu Pank A/S.

Tallinnas S. Karja 18, omas majas.

Osakond Petseris, omas majas.

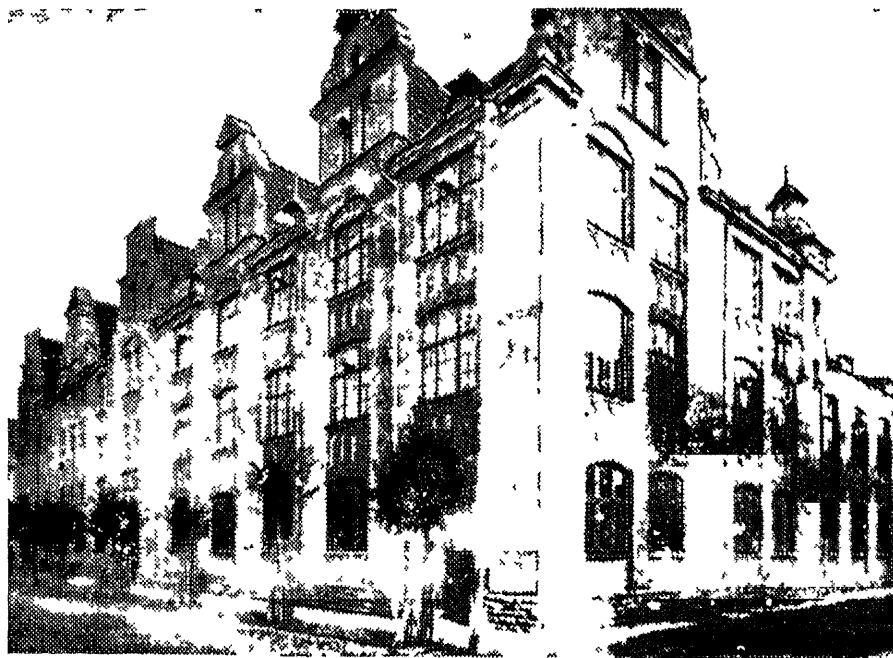
Aktiva.	Äriseis 30. septembril 1927.	Passiva.	
Kassa, jooksvad a. teistes bank. ja välisraha	9.551.283.—	Põhikapital	40.000.000.—
Väärtpaberid	7.955.762.—	Tagavara- ja kustutuskap.	11.098.060.—
Laenud	108 843.438.—	Hoiusummad ja jooksvad arved	86.844 191.—
Korrespondendid: Loro	1.734.088.—	Rediskont	10.446.995.—
Nostro	5.741.514.—	Laenud teistes pankades	17.667.067 —
Kinnisvara	95.198.010.—	Korrespondendid: Loro	4.227.722.—
Vallasvara	4.257.797.—	Nostro	3.958.498.—
Osakond	10.508.942.—	Osakond	10.666.210.—
Jooksvad kulud ja maks- tud % ⁰ / ₀	11.633.957.—	Saadud % ⁰ / ₀ ja muud tulud	15.976.160.—
Garantiide deebitorid	10.285.960.—	Väljaantud garantiid	10.285.960.—
Muud aktivad	19.932.586.—	Hüpooteegi panga võlg	64.000.000.—
	<u>285.643.337.—</u>	Muud passivad	10.472.474.—
			<u>285.643.337.—</u>

Tallinna Aktsia Pank, Tallinnas.

Bilanss 30. septembril 1927. a.

Aktiva.		Passiva.	
Kassa ja jooksvad arved teistes rahaasutustes	12.995.865.21	Aktsiakapital	40 000.000.—
Välismaa rahad	1.495.063.—	Tagavarakapital	2.271.812 60
Väärtpaberid	24.469.75	Jooksv. arved ja tähtajal. hoiusumm	154.398.503.12
Diskont. vekslid ja välismaa tratted	14.213.068.—	Korrespond „Nostro“ 61.811.456.—	
Konto-korrentlaenud	253.319.808.—	„Loro“ 6.949.314.—	68 760.770.—
Garantii laenude deebitorid	74 518.165.—	Remburs- ja aktsept-krediidid välis- maa pankades	15.116 205.—
Akkreditiiv-deebitorid	2.852.853.—	Avatud akkreditiivid	2.852 853.—
Korrespond. „Nostro“ 11.962.453 50		Kto-korr. arved kohalikk. pankades	4.560.225.—
„Loro“ 54 321.—	12.016.774.50	Rediskonteer. välismaa tratted	9.153.259.—
Kinnisvara:	12.926.350.72	Aviseer., veel mitte ettepan. tshelikid	59.471.—
„ amortis.	1.809.689.11	Väljaantud garantiid	74.518 165.—
Vallasvara:	1.097.606.58	5% ja 0,396% riigimaksud	56.150.73
„ amortis.	156.855 56	% ja komis, on	15.343.928.38
Jooksvad kulud	6.762.240.—	„ „ „ 1928. a. eest	13.167.—
Mahakirj. nõudm. ja protest. vekslid	6.—	Üleminevad summad	1.705 760.77
Üleminevad summad	290.804.55	Muud passivad	1.711 540.—
	<u>Mk. 390.546.529.64</u>	Jagamata puhaskasu ülej. 1926. a. e.	24.719.04
			<u>Mk. 390.546.529.64</u>
Irkasso-vekslid	Mk. 100.022.661.75		

JUHATUS.

Nahatööstuse aktsiaselts

„UNION“

TALLINNAS, Maakri tänav 19-21.

Telefonid: 9-05, 21-44, 28-97.

SAAPAVABRIK

valmistab kõiksugu jalanõusid juht-, kroom-, shevroo- ja lakk-nahkadest. Jalanõud müügil igas paremas jalanõude äris Eestis.

NAHAVABRIK

(end. Th. W. Gruenvaldt) valmistab platt-, raag-, talla- ja pinsolinahku kõrges väärtuses.

Kõrgemad auhinnad kõikidel näitustel.